Analyse hoofdtaakveld 0 gemeenten: Bestuur

0.1	Bestuur
0.2	Burgerzaken
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)
0.10	Mutaties reserves
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.1 Bestuur

1. Scope taakveld

Toelichting

01 – Bestuur

Tot dit taakveld behoren de kosten van de bestuursorganen en de facilitering ervan:

- college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten, representatiekosten e.d.);
- raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.); de ondersteuning van de raad, griffie;
- regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking;
- lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole;
- leges bestuur- en commissieverslagen.

Tot dit taakveld behoren niet:

- de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders horen onder taakveld 0.4;
- een bijdrage aan/van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken. Deze moet worden verantwoord op het taakveld/de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is;
- de gemeentesecretaris, die behoort onder taakveld 0.4.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet
Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden
Rechtspositiebesluit wethouders
Rechtspositiebesluit burgemeesters

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet
Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Wet versterking decentrale rekenkamers (wijziging Gemeentewet)

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 0.2 Burgerzaken

1. Scope van het taakveld

Toelichting
0.2 Burgerzaken
Tot dit taakveld behoren de volgende burgerzaken:

- paspoorten en rijbewijzen;
- bevolkingsregister;
- straatnaamgeving en kadastrale informatie;
- burgerschap;
- verkiezingen, referenda;
- burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7).

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Paspoortwet
Besluit paspoortgelden
Wegenverkeerswet 1994
Reglement rijbewijzen
Regeling tarieven Dienst Wegverkeer
Wet basisregistratie personen
Wet basisregistraties adressen en gebouwen
Kieswet
Kiesbesluit

Wetgeving 2026
Paspoortwet
Besluit paspoortgelden
Wegenverkeerswet 1994
Reglement rijbewijzen
Regeling tarieven Dienst Wegverkeer 2026
Wet basisregistratie personen
Wet basisregistraties adressen en gebouwen
Kieswet
Kiesbesluit

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

1. Scope taakveld

Toelichting

0.3 – Beheer overige gebouwen en gronden

Tot dit taakveld behoren taken met betrekking tot onroerend goed dat niet in exploitatie is en niet aan een specifiek beleidsveld is toe te delen: beheer, verhuur en instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen die de gemeente al dan niet tijdelijk in bezit heeft en niet in exploitatie neemt.

Tot dit taakveld behoren niet: onroerend goed dat in exploitatie is genomen, gebouwen en gronden die aan een specifiek beleidsveld zijn toe te delen, vastgoed dat functioneel hoort bij bijvoorbeeld sport, onderwijs, cultuur, maatschappelijke voorzieningen, overhead of grondbeleid, en bijdragen of lasten die op grond van de Iv3-systematiek op een ander inhoudelijk taakveld moeten worden verantwoord.

Wetgeving 2019-2021

1. Gemeentewet.
2. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
3. Burgerlijk Wetboek.
4. Mededingingswet, inclusief gedragsregels Wet markt en overheid.
5. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Woningwet en Bouwbesluit 2012.
6. Wet ruimtelijke ordening.
7. Aanbestedingswet 2012.

Wetgeving 2026

1. Gemeentewet.
2. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
3. Burgerlijk Wetboek.
4. Mededingingswet, inclusief gedragsregels Wet markt en overheid.
5. Omgevingswet en onderliggende besluiten, waaronder het Besluit bouwwerken leefomgeving.
6. Aanbestedingswet 2012.
7. Jurisprudentie Hoge Raad, Didam-arrest.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.4 Overhead

1. Scope taakveld

Toelichting

0.4 Overhead

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead. Dit betreft alle lasten van de functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

- Loonlasten van alle functies in het PIOFACH-domein: personeel, informatisering en automatisering, organisatie, financiën, archivering, communicatie en huisvesting;
- systemen en aanverwante lasten die deze PIOFACH-functies ondersteunen;
- leidinggevenden primair proces;
- medewerkers die beleid opstellen voor het primaire proces en geen rechtstreekse bijdrage leveren aan producten of diensten aan inwoners;
- secretariaat en managementondersteuning;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- inkoop, inclusief aanbesteding en contractmanagement;
- facilitaire zaken en huisvesting, inclusief beveiliging.

Tot dit taakveld behoort niet:

- ondersteuning van de raad, de griffie maakt geen deel uit van de ambtelijke organisatie, dit hoort onder taakveld 0.1;
- archieven met een historische betekenis horen onder taakveld 5.4;
- een bijdrage aan of van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken. Deze moet worden verantwoord op het taakveld of de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is.

Wetgeving 2019-2021

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden / Iv3-informatievoorschrift

Wetgeving 2026

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden / Iv3-informatievoorschrift gemeenten en gemeenschappelijke regelingen 2026

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.5 Treasury

1. Scope taakveld

Toelichting

0.5 – Treasury

Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasuryfunctie: financiering, beleggingen, dividenden etc., waaronder dividend nutsbedrijven, schenkingen en legaten. Alle reële rente zoals die kan voorkomen op categorie 5.1 Rente moet op dit taakveld worden geboekt. Vanaf dit taakveld wordt de reële rente via categorie 7.4 Toegerekende reële en bespaarde rente toegerekend aan de taakvelden.

- financiering, waaronder het aantrekken, beheren en aflossen van geldleningen;
- beleggingen en uitzettingen van middelen;
- rentelasten en rentebaten die samenhangen met de financierings- en treasuryfunctie;
- dividenden, waaronder dividend uit nutsbedrijven;
- schenkingen en legaten;
- boeking van reële rente op categorie 5.1 Rente en toerekening van reële en bespaarde rente aan taakvelden via categorie 7.4.

Tot dit taakveld behoren niet:

- beleidsinhoudelijke lasten en baten van taakvelden waarvoor de financiering uiteindelijk wordt ingezet;
- algemene inkomsten uit gemeentelijke belastingen, algemene uitkering, overige algemene dekkingsmiddelen, vennootschapsbelasting en mutaties in reserves;
- overheadkosten van de treasuryorganisatie, voor zover deze onder taakveld 0.4 Overhead moeten worden verantwoord;
- bijdragen, lasten of baten die inhoudelijk horen bij een specifiek taakveld en alleen financieel-technisch via treasury worden gefinancierd.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)
Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
Wet houdbare overheidsfinanciën

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)
Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
Wet houdbare overheidsfinanciën
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden

Gemeenten

Taakveld 062 OZB niet-woningen

1. Scope taakveld

Toelichting

0.61 - OZB woningen

Tot dit taakveld behoort de onroerendezaakbelasting op de woning: belasting op eigendom woningen; heffing en waardering woningen; uitvoering OZB; bezwaar en beroep.
Onder dit taakveld vallen de baten en uitvoeringslasten die rechtstreeks samenhangen met de OZB voor woningen, waaronder de eigenarenbelasting voor woningen, de waardering die nodig is voor de heffingsmaatstaf, de heffing en invordering voor zover toegerekend aan de OZB woningen, en bezwaar en beroep over deze belasting. Niet onder dit taakveld vallen de OZB op niet-woningen, overige gemeentelijke belastingen zoals parkeerbelasting of toeristenbelasting, en algemene uitvoeringskosten die als overhead moeten worden verantwoord.

0.62 - OZB niet-woningen

Tot dit taakveld behoort de onroerendezaakbelasting op niet-woningen: belasting op eigendom en gebruik bedrijven; heffing en waardering onroerende zaken; heffingen invordering; bezwaar en beroep.
Onder dit taakveld vallen de baten en uitvoeringslasten die rechtstreeks samenhangen met de OZB voor niet-woningen, waaronder de eigenarenbelasting en gebruikersbelasting voor niet-woningen, de waardering van onroerende zaken, de heffing en invordering voor zover toegerekend aan de OZB niet-woningen, en bezwaar en beroep. Niet onder dit taakveld vallen de OZB voor woningen, overige gemeentelijke belastingen, leges of rechten die op andere taakvelden worden verantwoord, en algemene overhead.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

- Gemeentewet
- Wet waardering onroerende zaken

Wetgeving 2026

- Gemeentewet
- Wet waardering onroerende zaken
- Uitvoeringsbesluit onderbouwing en uitvoering waardebepaling Wet WOZ
- Uitvoeringsregeling instructie waardebepaling Wet WOZ
- Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet waardering onroerende zaken

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.63 Parkeerbelasting

1. Scope taakveld

Toelichting

0.63 – Parkeerbelasting

Tot dit taakveld behoort de parkeerbelasting: heffing en invordering; opbrengsten parkeerfaciliteiten, zoals parkeerbelasting en leges parkeervergunning, op categorie 3.7 Leges en andere rechten; opbrengsten boetes, zoals wielklem en wegsleepregeling.

Tot dit taakveld behoren niet: parkeerpolitie; ontwikkeling en beheer van afzonderlijke parkeervoorzieningen; parkeerbeleid, waaronder parkeerzones, ontheffingen en vergunningen; inrichting en onderhoud van open en gesloten parkeervoorzieningen; baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen; parkeermeters; fietsenstalling; algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet..

Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen.

Algemene wet inzake rijksbelastingen en Invorderingswet 1990

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet.

Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen.

Regeling tot wijziging van het Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen voor 2026.

Algemene wet inzake rijksbelastingen, Invorderingswet

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.64 Belastingen overig

1. Scope taakveld

Toelichting

0.64 – Belastingen overig

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals: hondenbelasting; precariobelasting; baatbelasting; reclamebelasting; roerende zaakbelasting eigenaren voor woon- en bedrijfsruimten; roerende zaakbelasting gebruikers voor bedrijfsruimten; heffing en invordering; bezwaar en beroep.

Tot dit taakveld behoren niet: toeristenbelasting, omdat deze onder taakveld 3.4 Economische promotie hoort; forensenbelasting, omdat deze onder taakveld 3.4 Economische promotie hoort; de verrekening van kwijtscheldingen, omdat deze onder taakveld 6.3 Inkomensregelingen hoort.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet
Algemene wet inzake rijksbelastingen
Invorderingswet 1990.
Kostenwet invordering rijksbelastingen
Algemene wet bestuursrecht

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet.
Algemene wet inzake rijksbelastingen.
Invorderingswet 1990
Kostenwet invordering rijksbelastingen.
Algemene wet bestuursrecht

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

1. Scope taakveld

Toelichting

07 – Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
Tot dit taakveld behoren de uitkeringen uit het gemeentefonds: algemene uitkering; integratie-uitkeringen; decentralisatie-uitkeringen; artikel 12-uitkering.
Tot dit taakveld behoren niet: specifieke uitkeringen; deze worden als inkomsten onder het betreffende taakveld geboekt.

Wetgeving 2019-2021:

Financiële-verhoudingswet
Besluit financiële verhouding 2001
jaarlijkse begrotingswetten gemeentefonds
Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten voor begroting en verantwoording.

Wetgeving 2026:

Financiële-verhoudingswet
Besluit financiële verhouding 2001, inclusief wijzigingen van verdeelmaatstaven
Begrotingswet gemeentefonds 2026
Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten voor begroting en verantwoording.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting (vpb)

1. Scope taakveld

Toelichting
0.9 – Vennootschapsbelasting (vpb)
Tot dit taakveld behoren:
De lasten en baten die samenhangen met de vennootschapsbelastingplicht van gemeenten. Dit betreft de vennootschapsbelasting over fiscale winst uit ondernemingsactiviteiten van de gemeente, voor zover deze belastingdruk niet rechtstreeks aan een specifiek inhoudelijk taakveld wordt toegerekend.
Tot dit taakveld behoren niet:
De inhoudelijke baten en lasten van de gemeentelijke activiteiten waarmee eventueel fiscale winst wordt behaald. Die horen thuis op het taakveld waarop de activiteit inhoudelijk betrekking heeft. Ook reguliere gemeentelijke belastingen, heffingen en algemene middelen vallen niet onder dit taakveld, maar onder de daarvoor bestemde taakvelden.

De scope is smal en fiscaal van aard. Taakveld 0.9 gaat niet over de uitvoering van een gemeentelijke beleids- of dienstverleningstaak, maar over de fiscale verwerking van vennootschapsbelastingplicht. Voor de verdere analyse betekent dit dat de beleidsvrijheid vooral wordt bepaald door fiscale wetgeving en niet door gemeentelijke beleidsdoelen binnen een inhoudelijk domein.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Wet op de vennootschapsbelasting 1969
Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen
Algemene wet inzake rijksbelastingen
Wetgeving 2026
Wet op de vennootschapsbelasting 1969
Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen.
Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

1. Scope taakveld

Toelichting

010 – Mutaties reserves

Op dit taakveld worden alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves geboekt die verband houden met de taakvelden 0 tot en met 8, met uitzondering van taakveld 0.11. De deelproducten van dit taakveld hebben uitsluitend een administratieve functie. Via dit taakveld worden de stortingen en onttrekkingen in en aan reserves verantwoord; de daadwerkelijke uitgaven en inkomsten worden verantwoord op de inhoudelijke taakvelden waarop zij betrekking hebben. Op dit taakveld mag alleen worden geboekt op categorie 7.1 Mutatie reserves.

Tot dit taakveld behoren:

Toevoegingen aan reserves en onttrekkingen aan reserves die samenhangen met taakvelden 0 tot en met 8, met uitzondering van taakveld 0.11. Het gaat uitsluitend om de financieel-administratieve verwerking van reservemutaties.

Tot dit taakveld behoren niet:

De inhoudelijke baten en lasten van de activiteiten waarvoor reserves worden ingezet. Die worden verantwoord op het taakveld waarop de activiteit, voorziening of beleidsopgave betrekking heeft. Ook taakveld 0.11 valt buiten deze scope.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet

Voor taakveld 0.10 zijn geen inhoudelijke sectorwetten bepalend voor de taakuitoefening. Het taakveld wordt vooral bepaald door het algemene gemeentelijke begrotings- en verantwoordingsrecht. De kern van het wettelijk kader blijft tussen 2019-2021 en 2026 gelijk: Gemeentewet, BBV, de regeling voor taakvelden/Iv3-informatie en de lokale financiële verordening. De wijzigingen richting 2026 raken vooral de verantwoordingspraktijk en controlelogica, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording, maar veranderen de aard van taakveld 0.10 niet fundamenteel. Het wettelijk kader bevat geen specifieke uitkering of inhoudelijke wettelijke aanspraak voor reservemutaties.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

1. Scope taakveld

Toelichting
011 – Resultaat van de rekening van baten en lasten

Tot dit taakveld behoort:
het saldo van de rekening van baten en lasten. Dit taakveld bevat het gerealiseerde resultaat nadat alle baten en lasten op de daarvoor bestemde taakvelden zijn verantwoord.

Tot dit taakveld behoren niet:
de baten en lasten die inhoudelijk aan afzonderlijke taakvelden moeten worden toegerekend. Deze worden verantwoord op het taakveld waarop de betreffende activiteit, taak of voorziening betrekking heeft.

Wettelijk kader
Wettelijk kader 2019-2021
Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
Financiële-verhoudingswet

Wettelijk kader 2026
Gemeentewet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
Financiële-verhoudingswet

Analyse hoofdtaakveld 1 Gemeenten: Veiligheid

1.1	Crisisbeheersing en brandweer
1.2	Openbare orde en veiligheid

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen: brandbestrijding; preventieve maatregelen ten behoeve van de fysieke veiligheid; rampenbestrijding.
Tot dit taakveld behoren niet: opruiming van explosieven als onderdeel van een grondexploitatie; deze vallen onder taakveld 8.2. Bijdragen van het Rijk in verband met opsporen en ruimen van explosieven horen onder taakveld 0.7.

Wettelijke kaders:
Wetgeving 2026
Wet veiligheidsregio's
Besluit veiligheidsregio's
Besluit personeel veiligheidsregio's
Omgevingswet
Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit bouwwerken leefomgeving
Regeling personeel veiligheidsregio's

Wetgeving 2019-2021
Wet veiligheidsregio's
Besluit veiligheidsregio's
Besluit personeel veiligheidsregio's

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 1.2 - Openbare orde en veiligheid

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: toezicht en handhaving openbare orde, BOA's; Wet Bibob en bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit; bureau Halt; preventie van criminaliteit; opstellen en handhaven APV; leges drank en horeca; Wet wapens en munitie; beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven; veilige woon- en leefomgeving; antidiscriminatiebeleid; doodsschouw; dierenbescherming.
Tot dit taakveld behoren niet: maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid; deze horen thuis onder taakveld 2.1. Opruiming van explosieven als onderdeel van een grondexploitatie valt onder taakveld 8.2.

Wettelijk kader
Wetgeving 2026
Gemeentewet
Algemene plaatselijke verordening / lokale openbare-ordeverordeningen
Alcoholwet
Opiumwet, artikel 13b
Wet Bibob
Wet op de lijkbezorging
Wet openbare manifestaties
Wet publieke gezondheid
Wet tijdelijk huisverbod
Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Wet verplichte ggz en Wet zorg en dwang
Wet aanpak woonoverlast / artikel 151d Gemeentewet
Wetgeving 2019-2021
Gemeentewet
Algemene plaatselijke verordening / verordenende bevoegdheid Gemeentewet
Drank- en Horecawet
Opiumwet, artikel 13b
Wet Bibob
Wet op de lijkbezorging
Wet openbare manifestaties
Wet publieke gezondheid
Wet tijdelijk huisverbod
Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Wet verplichte ggz en Wet zorg en dwang

Analyse hoofdtaakveld 2 gemeenten: Verkeer, vervoer en waterstaat

2.1	Verkeer en vervoer
2.2	Parkeren
2.3	Recreatieve havens
2.4	Economische havens en waterwegen
2.5	Openbaar vervoer

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten
Taakveld 2.1: Verkeer en vervoer

1. Scope taakveld

Toelichting

Tot dit taakveld behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur:

- verkeersmaatregelen: verkeersborden, -regelinstallaties, bewegwijzering en straatmeubilair in het bijzonder voor verkeersregulering alsmede wachtruimten voor openbaar vervoer (abri's en taxistandplaatsen), openbare tijdaanwijzing waaronder carillons;
- beïnvloeden van verkeersgedrag met het oog op verkeersveiligheid zoals via verkeers-(circulatie)plannen, - onderzoek, -voorlichting, -onderricht en –examens buiten scholen;
- aanleg, reconstructie en onderhoud van verharde openbare ruimte: wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden en overige verhardingen, inkomensoverdrachten aan waterschappen voor beheer en onderhoud;
- civiel technische kunstwerken: inspectie, beheer en onderhoud van bruggen, duikers, tunnels spoorwegovergangen, voorzieningen voor openbaar vervoer en dergelijke, alsmede infrastructuur ten behoeve van luchthavens;
- openbare verlichting: aanleg, beheer en onderhoud;
- openbare laadpalen voor elektrische voertuigen;
- gladheidbestrijding: sneeuwruimen en strooien;
- straatreiniging: schoonmaken en (toezien op) schoonhouden van de openbare ruimte van veeg- en zwerfafval;
- reguleren openbare ruimte: (omgevings)vergunningen voor inritten, aanleg kabels, verhuren standplaatsen (grond, benzinestations);
- verwijderen verkeersobstakels en vergunningen voor het tijdelijke plaatsen van voorwerpen op de openbare weg;
- leges;
  - ontheffingen wegenverkeerswet;
  - kabels en leidingen;
  - ondergrondse ordening/graafwerkzaamheden in de openbare ruimte;
  - telecommunicatie

Tot dit taakveld behoren niet:

- (aanleg van) wegen die onderdeel uitmaken van een grondexploitatie, dat valt onder taakveld 8.2 in het geval van niet-bedrijventerrein of taakveld 3.2 in het geval van bedrijfsinfrastructuur;
- faciliteiten voor tram- en bus van grotere omvang (busstations bijvoorbeeld) moeten onder taakveld 2.5 openbaar vervoer worden geregistreerd;
- (aanleg van) parkeervoorzieningen en afgeven van vergunningen voor parkeren en parkeerplaatsen, horen onder taakveld 2.2;
- (aanleg van) toeristische fiets- en wandelpaden, en een vliegveld uitsluitend voor sportvliegen horen onder taakveld 5.7;
- Financiering van de aanleg van CAI, breedband en glasvezel valt onder 3.1 Economische ontwikkeling.

Verduidelijking Iv3-indeling en juridische toepasselijkheid. De uitsluiting naar taakveld 5.7 betreft de Iv3-indeling en bepaalt niet de toepasselijkheid van wegen- en verkeerswetgeving. Beoordeel recreatieve en gemengd gebruikte paden afzonderlijk op juridische status en gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Wegenwet
- Wegenverkeerswet 1994
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)
- Uitvoeringsvoorschriften BABW inzake verkeerstekens
- Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (Wibon), met onderliggende besluiten en regelingen
- Telecommunicatiewet
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Algemene wet bestuursrecht
- Gemeentewet

Overige op de Wegenverkeerswet 1994 gebaseerde regelgeving wordt betrokken voor zover zij in de betreffende periode gemeentelijke taken of verplichtingen binnen taakveld 2.1 regelt.

Lokale instrumenten 2019-2021. Voor 2019–2021 worden toepasselijke APV-bepalingen en, waar relevant, Wabo-vergunningen onderscheiden van verplichtingen uit Wegenwet en Wegenverkeerswet 1994. Deze instrumenten vervangen niet zonder meer de Wegenwet of vereiste verkeersbesluiten.

Wettelijk kader 2026

- Wegenwet
- Wegenverkeerswet 1994
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW)
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)
- Uitvoeringsvoorschriften BABW inzake verkeerstekens, geldend sinds de wijziging van 1 oktober 2023
- Omgevingswet en daarop gebaseerde regelgeving, voor regels en vergunningen over activiteiten in de fysieke leefomgeving en de gemeentelijke openbare ruimte
- Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (Wibon), met het Besluit en de Regeling informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken
- Telecommunicatiewet,
- Wet basisregistratie ondergrond, met onderliggende regelgeving, voor gemeentelijke verplichtingen als bronhouder en gebruiker van ondergrondgegevens voor zover van toepassing
- Algemene wet bestuursrecht
- Gemeentewet en lokale APV, legesverordening, omgevingsplan en verordeningen voor kabels, leidingen, uitwegen en tijdelijk gebruik van de openbare weg

Overige op de Wegenverkeerswet 1994 gebaseerde regelgeving wordt betrokken voor zover zij in de betreffende periode gemeentelijke taken of verplichtingen binnen taakveld 2.1 regelt.

Lokale instrumenten 2026. Voor 2026 geldt dat per activiteit of regels in de APV of het omgevingsplan staan en welk overgangsrecht geldt. Deze instrumenten vervangen niet zonder meer de Wegenwet of vereiste verkeersbesluiten.

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten
Taakveld 2.2 Parkeren

1. Scope taakveld

2.2 - Parkeren
Tot dit taakveld behoren ontwikkeling en beheer van (afzonderlijke) parkeervoorzieningen:
parkeerbeleid: parkeerzone, ontheffingen en vergunningen;
inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen;
baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen (exclusief de opbrengst van parkeerbelasting zie taakveld 0.63)
parkeermeters;
fietsenstalling.
algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt.

Tot dit taakveld behoort niet:
parkeerbelasting inclusief lasten heffing en invordering. Dit valt onder taakveld 0.63;
parkeerpolitie (toezichthouders, BOA's). Dit valt onder taakveld 1.2;
aanleg, beheer en onderhoud van parkeerhavens als onderdeel van wegen horen thuis onder taakveld 2.1.
parkeervoorzieningen die aan gehandicapten zijn verstrekt door middel van een beschikking, bijvoorbeeld een parkeerplek voor de deur die alleen door de daar woonachtige persoon mag worden gebruikt. Deze vallen onder taakveld. 6.6.

Wettelijk kader 2019-2021

- Gemeentewet
- Wegenverkeerswet 1994
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer
- Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Regeling gehandicaptenparkeerkaart

Wettelijk kader 2026

- Gemeentewet,
- Wegenverkeerswet 1994
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer
- Omgevingswet
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Regeling gehandicaptenparkeerkaart

Gemeenten

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

1. Scope taakveld

Toelichting

2.3 - Recreatieve havens

Tot dit taakveld behoren havens voor de recreatieve scheepvaart:

jachthaven;

passantenhaven;

bruggelden en sluisgelden;

liggelden en havengelden.

Tot dit taakveld behoort niet:

vergunningverlening en toewijzen, onderhoud ligplaatsen recreatievaart en pleziervaart in doorgaande waterwegen, deze horen thuis onder taakveld 2.4.

Wettelijk kader 2019-2021

- Gemeentewet, artikelen 149, 216, 219, 229 en 229b.

Wettelijk kader 2026

- Gemeentewet, artikelen 149, 216, 219, 229 en 229b;
- Omgevingswet
- Omgevingsbesluit

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten

Taakveld 2.4 - Economische havens en waterwegen

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren taken ten behoeve van de (beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur:

- zeehavens: het begeleiden van de scheepvaart van en naar de haven (zoals loods-, radar- en weerkundige diensten), het beheren en ontwikkelen van de natte en droge infrastructuur (zoals vaarwegen, bebakening, radarinstallaties, baggeren, ijsbestrijding);
- binnenhavens: uitvoering operationele taken, beheren havengebied (droog en nat gedeelte);
- doorgaande waterwegen: bebakening, baggeren, ijsbestrijding, inrichting en gebruik van de oevers door inspectie, beheer onderhoud en vervanging van de walkanten;
- exploitatiebijdragen en inkomensoverdrachten aan instellingen in het belang van de scheepvaart;
- ligplaatsen en vergunningen bedrijfsvaartuigen, lig- en aanlegplaatsen voor beroepsvaart;
- waterkering, afwatering en landaanwinning: beheersing van het oppervlaktewater en voorkomen van wateroverlast door het in stand houden van oevers van watergangen achter dijken ter waarborging van de stabiliteit van de kering en het verpompen van overtollig water uit lager gelegen gebieden (onderbemalingen), waterkerende- en landaanwinningwerken;
- brug- en sluisgelden voor de beroepsvaart;
- haven- en liggelden voor de beroepsvaart;
- scheepvaartrechten voor de beroepsvaart;
- wal- en kadegelden voor de beroepsvaart.

Aanvullende, taakveldoverstijgende zorgplicht. Voor zover concrete gemeentelijke beheeractiviteiten aan waterwegen, oevers, waterkeringen of afwatering gevolgen kunnen hebben voor de openbare drinkwatervoorziening, moet de zorgplicht van artikel 2 van de Drinkwaterwet voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening bij besluitvorming en uitvoering worden meegewogen. Deze zorgplicht vormt geen grondslag voor een zelfstandige gemeentelijke beheertaak en wijzigt de afbakening van dit taakveld niet.

Tot dit taakveld behoren niet:

- activiteiten ten behoeve van niet doorgaande waterwegen zoals vijvers, sloten en overige waterpartijen: aanleg en onderhoud, dit valt onder taakveld 5.7;
- straten en wegen in het havengebied horen onder taakveld 2.1;
- havenloodsen, pakhuizen en entrepots horen onder taakveld 3.2;
- veerponten horen onder taakveld 2.5;
- zorg voor de kwaliteit van het oppervlaktewater hoort onder taakveld 7.2;
- jachthavens en passantenhavens voor recreatievaartuigen horen onder taakveld 2.3;
- onderwijs en lectuurvoorzieningen voor schipperskinderen vallen onder taakveld 4.2, 4.3 respectievelijk 5.6;
- maatschappelijk werk voor binnenschippers valt onder taakveld 6.1.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Waterwet
- Gemeentewet
- Drinkwaterwet, artikel 2: aanvullende, taakveldoverstijgende zorgplicht voor zover concrete gemeentelijke beheeractiviteiten gevolgen kunnen hebben voor de openbare drinkwatervoorziening; geen grondslag voor een zelfstandige gemeentelijke beheertaak.

Wettelijk kader 2026

- Omgevingswet
- Omgevingsbesluit
- Besluit activiteiten leefomgeving
- Omgevingsregeling
- Scheepvaartverkeerswet
- Besluit administratieve bepalingen scheepvaartverkeer en Binnenvaartpolitiereglement, voor verkeersbesluiten, verkeerstekens, ligplaatsen en het veilige en vlotte scheepvaartverkeer
- Gemeentewet
- Drinkwaterwet, artikel 2: aanvullende, taakveldoverstijgende zorgplicht voor zover concrete gemeentelijke beheeractiviteiten gevolgen kunnen hebben voor de openbare drinkwatervoorziening; geen grondslag voor een zelfstandige gemeentelijke beheertaak.

Gemeenten

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende omvangrijke infrastructurele voorzieningen:
bus, tram en metro;
taxivervoer;
veerdiensten;
voorzieningen en informatievoorziening ter ondersteuning van het openbaar vervoer;
busstation, metrostation, multimodaal knooppunt;
OV-experimenten.

Tot dit taakveld behoren niet:
bus- en tramhaltes worden beschouwd als straatmeubilair en horen thuis onder taakveld 2.1;
collectief vervoer voor personen die ondersteuning behoeven hoort thuis onder taakveld 6.71.

Bevoegdheidsverdeling en regionale samenwerking (2019-2021 en 2026)

Vervoerregio Amsterdam (VRA) en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) zijn openbare lichamen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr en de regionale gemeenschappelijke regelingen regelen de samenwerking en bestuurlijke inrichting. De Gemeentewet speelt daarbij een aanvullende rol, maar is niet de specifieke grondslag voor deze samenwerkingsvorm.

De bevoegdheid tot concessieverlening moet van de institutionele grondslag worden onderscheiden: deze volgt uit artikel 20, derde lid, van de Wet personenvervoer 2000 in samenhang met de aanwijzing in artikel 36b van het Besluit personenvervoer 2000. De regionale regelingen werken de taken en bestuurlijke bevoegdheidsverdeling nader uit. Bevoegdheden van de vervoerregio zijn niet zonder meer bevoegdheden van de afzonderlijke deelnemende gemeenten.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Wet personenvervoer 2000
- Besluit personenvervoer 2000
- Wet BDU verkeer en vervoer
- Wet gemeenschappelijke regelingen – institutioneel kader voor intergemeentelijke samenwerking, waaronder de instelling en inrichting van de vervoerregio's. (Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam – voor 2019-2021 de in de betreffende periode geldende versies. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014 – voor 2019-2021 de in de betreffende periode geldende versies.)

Wettelijk kader 2026

- Wet personenvervoer 2000
- Besluit personenvervoer 2000
- Wet BDU verkeer en vervoer
- Besluit BDU verkeer en vervoer
- Uitvoeringsregeling en beleidsregel BDU verkeer en vervoer,
- Verordening (EG) nr. 1370/2007
- Wet gemeenschappelijke regelingen – institutioneel kader voor intergemeentelijke samenwerking, waaronder de instelling en inrichting van de vervoerregio's. (Gemeenschappelijke regeling Vervoerregio Amsterdam – de op de peildatum in 2026 geldende versie en de Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2014 – de op de peildatum in 2026 geldende versie.)

Analyse hoofdtaakveld 3 Gemeenten: Economie

3.1	Economische ontwikkeling
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4	Economische promotie

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

1. Scope taakveld

Toelichting

3.1 – Economische ontwikkeling

Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid:

clusterontwikkeling en versterking van sectoren, stimulering van (samenwerkings-)projecten van onderzoeksinstellingen en bedrijven;
lokale, regionale, bovenregionale, internationale op versterking van de economische structuur en innovatie gerichte samenwerkingsverbanden;
samenwerking met bedrijfsleven en kennis- en onderzoeksinstellingen;
ontwikkelen van stedelijke en wijkgerichte economische programma's.

Tot dit taakveld behoren niet:

beleid gericht op ondersteuning/ stimulering individuele bedrijven. Dit hoort thuis onder taakveld 3.3;
acquisitie en accountmanagement van individuele bedrijven en (kennis- en onderzoeks-) instellingen. Die horen thuis onder taakveld 3.3;
de praktische uitvoering van programmaonderdelen. Die thuis horen onder taakveld 3.2 of 3.4.

Wettelijk kader 2019-2021

Gemeentewet, artikel 149
Financiële-verhoudingswet, artikel 6

Wettelijk kader 2026

Gemeentewet, artikel 149
Financiële-verhoudingswet, artikel 6

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

1. Scope taakveld

Toelichting
3.2 – Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid:
grondexploitatie bedrijventerreinen;
ontwikkeling en onderhoud van bedrijfslocaties en (her)ontwikkeling van bedrijfspanden;
herstructurering en verduurzaming bedrijfslocaties;
investeringen in winkelgebieden en winkelstrips;
werkzaamheden t.b.v. land- en tuinbouwgronden.
Het betreft uitsluitend gemeentelijke werkzaamheden aan de fysieke bedrijfsinfrastructuur en niet de agrarische bedrijfsactiviteiten zelf.

Onder bedrijventerreinen onder 3.2 wordt verstaan: locaties van enige omvang die expliciet als bedrijventerrein worden aangelegd en ingericht en die niet voor andere functies (zoals woningen) worden gebruikt.

Niet tot dit taakveld behoort:
grondexploitatie voor andere dan bedrijventerreinen. (taakveld 8.2)

Wettelijk kader 2019-2021
Wet ruimtelijke ordening
Besluit ruimtelijke ordening
Wet voorkeursrecht gemeenten

Wettelijk kader 2026
Omgevingswet
Besluit kwaliteit leefomgeving

Gemeenten
Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

1. Scope taakveld

Toelichting
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers (inclusief bedrijven en ondernemers in land- en tuinbouw en veeteelt) gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente:
bedrijvenloket, ondernemersloket;
stimuleren van en onderwijs aan startende ondernemers;
aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven;
financiële steunregelingen voor bedrijven waaronder land- en tuinbouw, veeteelt en visserij;
regelen straathandel, markten alsook veemarkten;
de BIZ-bijdrage (via baten categorie 2.2.1);
marktgelden en staanplaatsgelden markten (via baten categorie 3.7).

Tot dit taakveld behoren niet:
faciliteren van netwerken en samenwerkingsverbanden van bedrijven of bedrijven, overheid en kennisinstellingen behoren tot taakveld 3.1;
algemene acquisitieactiviteiten gericht het aantrekken van bedrijven zoals handelsmissies en overige promotionele activiteiten behoren tot taakveld 3.4.

Wettelijk kader 2019-2021
Gemeentewet: artikelen 149, 216, 219, 229 en 229b
Wet op de bedrijveninvesteringszones: artikelen 1 tot en met 7
Algemene wet bestuursrecht: titel 4.2
Dienstenwet

Wettelijk kader 2026
Gemeentewet: artikelen 149, 216, 219, 229 en 229b
Wet op de bedrijveninvesteringszones: artikelen 1 tot en met 7
Algemene wet bestuursrecht: titel 4.2
Dienstenwet
Omgevingswet: artikel 2.4

Gemeenten

Taakveld 3.4 Economische promotie

1. Scope taakveld

3.4 – Economische promotie

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente:

promotionele activiteiten, gericht op het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid en nieuwe werkers;
aantrekken van overige instellingen ter versterking van het profiel van de gemeente;
investeren in bovenlokale, regionale, landelijke en internationale kennis- en economische relatienetwerken;
promotie toerisme;
beurzen en jaarmarkten;
toeristenbelasting;
forensenbelasting;
vermakelijkhedenretributies.

Tot dit taakveld behoren niet:

lokale activiteiten en recreatieve wijkvoorzieningen. Deze horen onder taakveld 5.7;
het accountmanagement van bedrijven die zich willen vestigen. Dit hoort onder taakveld 3.3;
onderhoud en aanleg van recreatieve voorzieningen, kampeerterreinen en dergelijke horen onder taakveld 5.7;
faciliteren van toeristische bedrijven bij het aantrekken van grotere bezoekersaantallen hoort onder taakveld 3.3;
aanleg toeristische fietspaden en dierentuinen. Deze horen onder taakveld 5.7.

Wetgeving 2019-2021

Gemeentewet: artikelen 149, 151a, 223, 224, 227 en 228.
Winkeltijdenwet: artikel 3.
Drank- en Horecawet: artikel 3.

Wetgeving 2026

Gemeentewet: artikelen 149, 223, 224, 229
Winkeltijdenwet: artikel 3.

Analyse hoofdtaakveld 4 gemeenten: Onderwijs

4.1	Openbaar basisonderwijs
4.2	Onderwijshuisvesting
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 4.1 openbaar basisonderwijs

1. Scope taakveld

Toelichting

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs: Bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn; Primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); De huur van bijvoorbeeld een gymnastieklokaal; Passend onderwijs.

Tot dit taakveld behoren niet: Onderwijshuisvesting hoort onder taakveld 4.2; Uitgaven voor bijzonder onderwijs horen thuis onder taakveld 4.3.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet passend onderwijs
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet medezeggenschap op scholen (WMS)

Wettelijk kader 2026

Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet medezeggenschap op scholen (WMS)

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 4.2 onderwijshuisvesting

1. Scope taakveld

Toelichting
Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs: Nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; Verhuur (van bijvoorbeeld een gymnastieklokaal); Opstellen programma onderwijshuisvesting; Vandalismebestrijding.

Tot dit taakveld behoren niet:
De aanpassing en het (buiten)onderhoud van schoolgebouwen; deze taken en bijbehorende baten en lasten behoren toe aan de schoolbesturen zelf.

Wettelijk kader
Wettelijk kader 2019-2021
Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)

Wettelijk kader 2026
Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet voortgezet onderwijs 2020 (WVO 2020)

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

1. Scope taakveld

Toelichting

4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen: onderwijsachterstandenbeleid; coördinatie samen naar school, passend onderwijs; leerlingenvervoer; stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters; volwasseneneducatie; tegengaan segregatie, bevorderen van integratie, afstemming inschrijving en toeleiding scholen; schoolbegeleiding; algemene onderwijsaangelegenheden; onderwijsondersteuning: ondersteuning leerkrachten en directie; uitgaven bijzonder onderwijs, exclusief huisvesting; peuterspeelzalen; leerlingzorg en leerlingbegeleiding; natuur- en milieueducatie.

Tot dit taakveld behoren niet: kinderopvang; dit behoort tot taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; facilitering van openbaar basisonderwijs; dit behoort tot taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs; onderwijshuisvesting; dit behoort tot taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)
Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
Leerplichtwet 1969
Wet kinderopvang

Wetgeving 2026

Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet voortgezet onderwijs 2020 (WVO 2020)
Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
Leerplichtwet 1969
Wet kinderopvang

Analyse hoofdtaakveld 5 Gemeenten: Sport, cultuur en recreatie

5.1	Sportbeleid en activering
5.2	Sportaccommodaties
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4	Musea
5.5	Cultureel erfgoed
5.6	Media
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten

Taakveld 5.1 - Sportbeleid en activering

1. Scope taakveld

Toelichting

Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport: het stimuleren van amateur- en professionele topsport, het ondersteunen en stimuleren van recreatieve sportbeoefening, het ondersteunen van organisaties die zich met sport bezighouden, sport in de buurt en combinatiefuncties. Tot dit taakveld behoren niet: sportvelden en sportaccommodaties; deze horen thuis onder taakveld 5.2. Schoolsportdagen horen thuis onder taakveld 4.3.

Wettelijk kader 2026

Ook in 2026 is geen algemene sportwet of specifiek wettelijk kader aangetroffen waarin gemeentelijke taken voor taakveld 5.1 Sportbeleid en activering verplicht zijn voorgeschreven. Er is daarom ook voor 2026 geen wettelijk kader opgenomen voor taakveld 5.1.Niet-wettelijke akkoorden, programma's of financiële afspraken worden buiten deze analyse gehouden.

Wettelijk kader 2019-2021

Voor de periode 2019-2021 is geen specifiek wettelijk kader aangetroffen waarin gemeentelijke taken voor sportbeleid en activering als zodanig zijn vastgelegd. Er is daarom voor deze periode geen wettelijk kader opgenomen voor taakveld 5.1.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

1. Scope taakveld

5.2 Sportaccommodaties

Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening: sporthallen, zwembaden, schaatshallen etc.; (groene en kunst-)velden, terreinen en opstallen, inclusief faciliteiten en technische voorzieningen; trapveldjes in de wijk.

Tot dit taakveld behoren niet: gymlokalen en velden die horen bij de exploitatie van scholen; deze horen thuis onder taakveld 4.2.

Wettelijk kader

Wetgeving 2026

Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit bouwwerken leefomgeving
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023

Wetgeving 2019-2021

Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
Bouwbesluit 2012
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Gemeenten

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel:
subsidiëren van podia voor muziek, dans en toneel;
subsidiëren gezelschappen voor muziek, dans en toneel;
accommodaties voor beeldende kunst;
subsidies voor beeldend kunstenaars en projecten;
kunstaankopen waaronder kunstwerken in de openbare ruimte;
subsidiëren van cultuuruitingen op het gebied van film en video;
kunstzinnige vorming en cultuureducatie, bevorderen van een educatief aanbod;
culturele manifestaties waaronder herdenkingen;
overkoepelende organen voor kunstbeoefening.

Tot dit taakveld behoren niet:
musea en oudheidkamers horen thuis onder taakveld 5.4;
onderhoud en beheer van kunstwerken in de openbare ruimte horen thuis onder taakveld 5.7 als onderdeel van groenonderhoud;
historische gebouwen en objecten met historische waarde horen thuis onder taakveld 5.5.

Wettelijk kader
Wetgeving 2026
Ook in 2026 is geen specifiek wettelijk kader aangetroffen waarin gemeentelijke taken voor taakveld 5.3 verplicht zijn voorgeschreven. Er is daarom voor 2026 geen wettelijk kader opgenomen. Niet-wettelijke akkoorden, programma's en financiële afspraken vallen buiten deze wettelijke analyse.
Wetgeving 2019-2021
Geen specifieke wettelijke kaders gevonden die gemeenten in deze periode verplichtten tot activiteiten binnen taakveld 5.3.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 5.4 Musea

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur:
musea, exposities;
archeologie, heemkunde;
historische archieven.
Tot dit taakveld behoren niet:
archieven voor reguliere werkzaamheden horen onder taakveld 0.4;
historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten. Deze horen onder taakveld 5.5.

Wettelijk kader
Wetgeving 2026
Erfgoedwet
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de daarop gebaseerde Iv3-voorschriften

Wetgeving 2019-2021
Erfgoedwet
Besluit Erfgoedwet archeologie
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de daarop gebaseerde Iv3-voorschriften

Gemeenten

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed: historische gebouwen, beschermde stads- en dorpsgezichten en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte; subsidie, beheer, onderhoud, toezicht en handhaven van cultureel erfgoed; het (digitaal) zichtbaar maken van cultuurhistorische waarden.
Tot dit taakveld behoren niet: musea en oudheidkamers; deze horen onder taakveld 5.4 Musea. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, waaronder kunstuitingen en kunstaankopen, horen onder taakveld 5.3. Onderhoud en beheer van kunstwerken in de openbare ruimte horen als onderdeel van groenonderhoud onder taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Wettelijk kader

Wetgeving 2026
Erfgoedwet
Omgevingswet
Besluit kwaliteit leefomgeving
Omgevingsbesluit
Omgevingsregeling

Wetgeving 2019-2021
Erfgoedwet
Besluit Erfgoedwet archeologie
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Besluit omgevingsrecht
Wet ruimtelijke ordening
Besluit ruimtelijke ordening

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 5.6 Media

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers:
bibliotheken, artotheek en videotheek;
lokale pers en lokale omroep;
lokale informatievoorziening, bijvoorbeeld met behulp van ICT;
overkoepelende organen.
Tot dit taakveld behoren niet:
cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, waaronder subsidiëring van film- en videoproducties; deze horen onder taakveld 5.3;
musea en oudheidkamers; deze horen onder taakveld 5.4;
historische gebouwen, objecten en cultuurhistorische waarden; deze horen onder taakveld 5.5;
algemene gemeentelijke communicatie en publieksvoorlichting; deze horen onder taakveld 0.4.

Wettelijke kader
Wettelijk kader 2026
Mediawet 2008, geldend per 1 januari 2026
Mediabesluit 2008
Mediaregeling 2008
Beleidsregel aanwijzingsprocedure lokale publieke media-instellingen 2023
Beleidsregels lokale omroep voor twee of meer gemeenten 2009
Regeling extra vergunningen publieke mediadienst, relevant voor digitale radio-omroep door lokale publieke media-instellingen
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen, geconsolideerde tekst geldend sinds 1 juli 2022
Regeling gegevenslevering openbare bibliotheekvoorzieningen
Auteurswet, voor zover relevant voor het leenrecht bij openbare bibliotheken
Wet op de naburige rechten, voor zover relevant voor vergoedingen bij gebruik en uitlening van beschermd materiaal
Wet op het specifiek cultuurbeleid, voor zover relevant voor subsidieverlening op het terrein van cultuur en media

Wettelijk kader 2019-2021
Mediawet 2008
Mediabesluit 2008
Mediaregeling 2008
Beleidsregels lokale omroep voor twee of meer gemeenten 2009
Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Regeling gegevenslevering openbare bibliotheekvoorzieningen
Auteurswet, voor zover relevant voor het leenrecht bij openbare bibliotheken
Wet op het specifiek cultuurbeleid, voor zover relevant voor subsidieverlening op het terrein van cultuur en media

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 5.7. Openbaar groen en (openlucht)recreatie

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie:

natuurbescherming en onderhoud van bos, heide en overige natuurgebieden;
aanleg en onderhoud van openbaar groen, inclusief het plaatsen en onderhouden van kunstwerken in de openbare ruimte;
aanleg en onderhoud van openbaar water, zoals vijvers en kleine watergangen, waaronder het schoonhouden van sloten en het onderhouden van taluds en betuining;
aanleg en onderhoud van speel- en recreatievoorzieningen;
hobbyclubs en volkstuinderverenigingen.

Tot dit taakveld behoren niet:

aanleg en onderhoud van doorgaande grote watergangen, zoals vaarten en kanalen; deze vallen onder taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen.

Toelichting Waterwet en Omgevingswet

De Waterwet kan in 2026 uitsluitend aanvullend relevant zijn bij specifieke wateractiviteiten, maar bevat geen zelfstandige gemeentelijke beheertaak voor taakveld 5.7. De voor dit taakveld relevante gemeentelijke waterzorgplichten en uitvoeringsregels zijn sinds 2024 ondergebracht binnen het stelsel van de Omgevingswet.

Wettelijk kader

Wetgeving 2026

Gemeentewet
Omgevingswet
Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit kwaliteit leefomgeving
Omgevingsbesluit
Omgevingsregeling
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023
Warenwetregeling attractie- en speeltoestellen

Wetgeving 2019-2021

Gemeentewet
Wet natuurbescherming
Besluit natuurbescherming
Wet ruimtelijke ordening
Besluit ruimtelijke ordening
Waterwet
Waterbesluit
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen

Analyse hoofdtaakveld 6 gemeenten: Sociaal Domein

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal
6.3	Inkomensregelingen
6.4	WSW en beschut werk
6.5	Arbeidsparticipatie
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)
6.712	Begeleiding (Wmo)
6.713	Dagbesteding (Wmo)
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk
6.791	PGB Wmo
6.792	PGB Jeugd
6.811	Beschermd wonen (Wmo)
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)
6.821	Jeugdbescherming
6.822	Jeugdreclassering
6.91	Coördinatie en beleid Wmo
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie: ondersteunen op participatie gerichte burgerinitiatieven, ondersteuning vrijwilligers en mantelzorg; sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw; preventie (bijv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ); buurt- en clubhuizen; LHBT-beleid; collectief aanvullend vervoer; toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuteropvang; lasten aanvraag en verstrekking kinderopvangtoeslag Sociaal Medische Indicatie; activiteiten volgend uit de Wet Inburgering; noodopvang vluchtelingen; vreemdelingen.
Tot dit taakveld behoren niet: peuteropvang: dit hoort thuis onder taakveld 4.3; inburgering oudkomers, hoort thuis onder taakveld 6.5.
Taakveld 6.1 heeft het karakter van een breed verzameltaakveld. Om verschillen in beleidsvrijheid en de verhouding tussen taken en middelen zichtbaar te maken, wordt in de analyse waar mogelijk afzonderlijk ingegaan op Wmo-gerelateerde algemene voorzieningen, kinderopvang, inburgering, antidiscriminatievoorzieningen en burgerparticipatie. Deze analytische uitsplitsing laat de formele Iv3-indeling onverlet.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Wet kinderopvang
Besluit kwaliteit kinderopvang
Wet inburgering
Besluit inburgering
Regeling inburgering
Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Besluit gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Gemeentewet, in het bijzonder de toenmalige inspraakverordening

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Wet kinderopvang
Besluit kwaliteit kinderopvang
Wet inburgering 2021
Besluit inburgering 2021
Regeling inburgering 2021
Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Besluit gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Gemeentewet, zoals gewijzigd door de Wet versterking participatie op decentraal niveau
Wet versterking participatie op decentraal niveau

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die kunnen worden uitgesplitst naar Wmo: voorlichting; advisering; (cliënt-)ondersteuning; toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen en zorgcoördinatie; vrij toegankelijke hulp- en dienstverlening vanuit de lokale teams, waarvoor geen beschikking is afgegeven; inloopfunctie GGZ; ondersteuning van gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire; preventieve taken en vroegsignalering vanuit de lokale teams; aanpak Veilig Thuis, aanpak huiselijk geweld en aanpak kindermishandeling, voor zover het toegangstaken betreft.

Tot dit taakveld behoren niet: toegang- en eerstelijnsvoorzieningen op het terrein van Jeugd; deze horen onder taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd; toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die niet kunnen worden uitgesplitst naar Wmo en Jeugd; deze horen onder taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal; beleidsmedewerkers en contractmanagers Wmo en het afgeven van beschikkingen; deze horen onder taakveld 6.91 Coördinatie en beleid Wmo; niet-vrij toegankelijke hulp- en dienstverlening met een maatwerkkarakter na doorverwijzing door lokale teams; deze horen onder de taakvelden 6.711 tot en met 6.714.
Binnen taakveld 6.21 wordt voor analytische doeleinden onderscheid gemaakt tussen voorlichting en advisering, onafhankelijke cliëntondersteuning, toegang en triage, preventie en vroegsignalering, zorgcoördinatie en vrij toegankelijke ondersteuning door lokale teams. Waar kosten niet specifiek aan Wmo of Jeugd kunnen worden toegerekend, vallen zij overeenkomstig de Iv3-afbakening onder taakveld 6.23.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Algemene wet bestuursrecht
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Algemene wet bestuursrecht
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd

1. Scope taakveld

Toelichting
6.22 – Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
Onder dit taakveld vallen toegang- en eerstelijnsvoorzieningen op het terrein van Jeugd. Daar horen de volgende activiteiten bij:
voorlichting; advisering; (cliënt-)ondersteuning; toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen en zorgcoördinatie; vrij toegankelijke hulp- en dienstverlening vanuit de lokale teams (waarvoor geen beschikking is afgegeven); preventieve taken en vroegsignalering vanuit de lokale teams; POH-GGZ met aandachtsgebied jeugd of ondersteuner jeugd (bij de huisarts), ook bekend als POH jeugd, inclusief de begeleidingstrajecten verricht door deze persoon of personen; aanpak Veilig Thuis, aanpak huiselijk geweld en aanpak kindermishandeling, voor zover het toegangstaken betreft; ondersteuning die in het kader van de Jeugdwet wordt uitgevoerd door een JGZ-uitvoerder, waarvoor geen beschikking is afgegeven; alle activiteiten in het preventief justitieel kader die worden uitgevoerd door het lokale team, een aanbieder of een gecertificeerde instelling, zoals advies, casusregie, crisisinterventie, onderzoek van een zorgmelding en toeleiding naar gesloten jeugdzorg; hiertoe behoren ook de iJw-codes 49 preventief justitieel kader; de verwijsindex risicojongeren.

Tot dit taakveld behoren niet: toegang- en eerstelijnsvoorzieningen op het terrein van Wmo; deze horen thuis op taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo; toegang- en eerstelijnsvoorzieningen die niet kunnen worden gesplitst naar Wmo en Jeugd; deze horen thuis op taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal; dienstverlening van de lokale teams vanuit het basistakenpakket JGZ, ook als dit deel uitmaakt van een Centrum voor Jeugd en Gezin; deze hoort op taakveld 7.1 Volksgezondheid; beleidsmedewerkers en contractmanagers Jeugd en het afgeven van beschikkingen; deze horen op taakveld 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd; niet vrij toegankelijke hulp- en dienstverlening met een maatwerkkarakter na doorverwijzing door lokale teams, Centra voor Jeugd en Gezin of een praktijkondersteuner; deze horen onder een van de taakvelden 6.751 tot en met 6.763.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, voor zover het de toegangstaken van Veilig Thuis betreft
Wet publieke gezondheid, uitsluitend als afbakeningskader voor de jeugdgezondheidszorg; het basistakenpakket JGZ valt onder taakveld 7.1

Wetgeving 2026
Jeugdwet
Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg, in werking getreden op 1 januari 2026 en verwerkt in onder meer de Jeugdwet
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, voor zover het de toegangstaken van Veilig Thuis betreft
Wet publieke gezondheid, uitsluitend als afbakeningskader voor de jeugdgezondheidszorg; het basistakenpakket JGZ valt onder taakveld 7.1

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren alle integrale loketvoorzieningen gericht op het identificeren van de hulpvraag, het bieden van lichte ondersteuning en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet: voorlichting en advisering; cliëntondersteuning; toegang tot eerstelijns- en maatwerkvoorzieningen; preventie en vroegsignalering; lichte ondersteuning en ambulante hulpverlening door integrale wijk- of toegangsteams, voor zover deze niet afzonderlijk aan Wmo of Jeugd kan worden toegerekend.

Tot dit taakveld behoren niet: toegang en eerstelijnsvoorzieningen die uitsluitend betrekking hebben op de Wmo; deze horen onder taakveld 6.21; toegang en eerstelijnsvoorzieningen die uitsluitend betrekking hebben op Jeugd; deze horen onder taakveld 6.22; maatwerkdienstverlening en individuele voorzieningen Wmo; deze worden verantwoord op de daarvoor bestemde taakvelden 6.60, 6.71, 6.79 en 6.81; jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering; deze worden verantwoord op de daarvoor bestemde taakvelden 6.75, 6.76, 6.79 en 6.82; coördinatie en beleid voor Wmo en Jeugd; deze horen onder taakvelden 6.91 en 6.92.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Jeugdwet
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wet publieke gezondheid
Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg
Wet langdurige zorg en Zorgverzekeringswet, voor afbakening en doorgeleiding naar andere zorgdomeinen
Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Wet passend onderwijs, voor integrale cliëntondersteuning en domeinoverstijgende afstemming

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Jeugdwet, zoals gewijzigd door de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Besluit Jeugdwet, inclusief de uitwerking van verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Regeling Jeugdwet
Wet publieke gezondheid, zoals gewijzigd door de Wet integrale suïcidepreventie
Besluit publieke gezondheid, inclusief regels over integraal suïcidepreventiebeleid
Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens in de zorg
Wet langdurige zorg en Zorgverzekeringswet, voor afbakening en doorgeleiding naar andere zorgdomeinen
Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en Wet passend onderwijs, voor integrale cliëntondersteuning en domeinoverstijgende afstemming

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen: inkomensvoorzieningen en loonkostensubsidies op grond van de Participatiewet;geneeskundige en andere adviezen in verband met de bijstandsverlening; IOAW (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers); IOAZ (Wet inkomensvoorzieningen oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen); kosten van levensonderhoud uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz 2004); kosten levensonderhoud voor startende ondernemers uit Bbz 2004; sociale zekerheidsregelingen van het Rijk zoals bijvoorbeeld eenmalige uitkeringen voor minima; gemeentelijk armoedebeleid: bijzondere bijstand, kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, meerkosten bij werk in geval van handicap of chronische ziekte, etc. Tot dit taakveld behoren tevens de studietoeslag (een verlening van uitkering op grond van de Participatiewet) en de kosten van geneeskundige en andere adviezen die nodig kunnen zijn voor de beoordeling daarvan.
Gemeentelijke schuldhulpverlening wordt in het onderzoek betrokken bij taakveld 6.3 Inkomensregelingen.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Participatiewet
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)
Besluit Participatiewet
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo; 2020-2021)
Gemeentewet, artikel 255, in samenhang met de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
Besluit loonkostensubsidie Participatiewet en Regeling loonkostensubsidie Participatiewet, tot 1 juli 2021
Besluit loonkostensubsidie Participatiewet 2021 en Regeling loonkostensubsidie Participatiewet 2021, vanaf 1 juli 2021
Wet gemeenschappelijke regelingen; samenwerking via een gemeenschappelijke regeling is facultatief en laat de materiële verplichtingen uit de Participatiewet ongewijzigd
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening
Besluit breed moratorium; vervallen per 1 januari 2021

Wetgeving 2026

Participatiewet
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)
Besluit Participatiewet
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)
Gemeentewet, artikel 255, in samenhang met artikel 26 Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Regeling kwijtschelding belastingen

medeoverheden, voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
Besluit loonkostensubsidie en minimumbedragen studietoeslag Participatiewet 2021
Regeling loonkostensubsidie Participatiewet 2021
Wet gemeenschappelijke regelingen; samenwerking via een gemeenschappelijke regeling is facultatief en laat de materiële verplichtingen uit de Participatiewet ongewijzigd
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening

Gemeenten

Taakveld 6.4 Wsw en beschut werk

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid: beschut werken; bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening, bestaande Wsw- en begeleid werken-dienstbetrekkingen; arbeidsmatige dagbesteding.

Bij combinaties of overgangen tussen beschut werk, arbeidsmatige dagbesteding en Wmo-dagbesteding wordt de inzet toegerekend aan het taakveld dat past bij het doel, het wettelijke kader en de feitelijk geleverde voorziening. Gemeenten leggen de overgangsdatum en de omvang van de inzet vast en voorkomen dat dezelfde lasten of deelnemers gelijktijdig dubbel worden geregistreerd.
Tot dit taakveld behoren niet: participatievoorzieningen gericht op (her)integratie in het arbeidsproces; deze horen onder taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie; de baten die betrekking hebben op het Wsw-budget (integratie-uitkering sociaal domein); deze horen onder taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds; dagbesteding in het kader van de Wmo; deze hoort onder taakveld 6.71c Dagbesteding (Wmo); dagbesteding voor mensen die in beschermd wonen of maatschappelijke opvang verblijven; deze hoort respectievelijk onder taakveld 6.81a Beschermd wonen of taakveld 6.81b Maatschappelijke opvang.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Participatiewet
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
Besluit advisering beschut werk
Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken
Regeling uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken 2015
Regeling vaststelling aantallen beschut werk 2019
Regeling vaststelling aantallen beschut werk 2020
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)
Wet gemeenschappelijke regelingen

Wetgeving 2026

Participatiewet
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)
Besluit advisering beschut werk
Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken
Regeling uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken 2015
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI)
Wet gemeenschappelijke regelingen

Gemeenten

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte re-integratie- en participatievoorzieningen: re-integratie-instrumenten, waaronder Work First, proefplaatsing, participatieplaatsen, vrijwilligerswerk/ sociale activering, detacheringsbanen, scholing, duale trajecten; Erkenning van Verworven Competenties (EVC), ondersteuning bij starten van een eigen bedrijf, bepaalde vormen van tijdelijke loonkostensubsidie (voor zover ingezet als re-integratieinstrument); stimuleringsmaatregelen, waaronder Inkomensvrijlating, stimuleringspremies, vrijlating onkosten vergoeding vrijwilligerswerk, onkostenvergoedingen, No-riskpolis; voorzieningen, waaronder Jobcoach, begeleiding Werkvoorzieningen zoals: werkplekaanpassingen, vervoersvoorzieningen, doventolk, brailleregels, aangepaste rolstoel etc.; loonwaardebepaling; voorzieningen ter voorbereiding van een zelfstandig bestaan als startend ondernemer en ter begeleiding van startende ondernemers uit het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

Tot dit taakveld behoren niet: volwasseneneducatie behoort te worden opgenomen onder taakveld 4.3; de baten en lasten voor de Wet sociale werkvoorziening horen onder taakveld 6.4; niet op arbeid gerichte voorzieningen voor dagbesteding, die horen thuis onder 6.4; de meer permanente vorm van loonkostensubsidie voor mensen met een arbeidsbeperking die uit het inkomensdeel van de Participatiewet wordt gefinancierd hoort onder 6.3 te worden geregistreerd.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Participatiewet
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Besluit Participatiewet
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Besluit loonkostensubsidie Participatiewet en Regeling loonkostensubsidie Participatiewet, tot 1 juli 2021
Besluit loonkostensubsidie Participatiewet 2021 en Regeling loonkostensubsidie Participatiewet 2021, vanaf 1 juli 2021
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI) en Besluit SUWI

Wetgeving 2026

Participatiewet
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Besluit Participatiewet
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ
Besluit loonkostensubsidie en minimumbedragen studietoeslag Participatiewet 2021
Regeling loonkostensubsidie Participatiewet 2021
Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004)
Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI) en Besluit SUWI

Gemeenten

Taakveld 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren hulpmiddelen en diensten om zelfstandig te kunnen functioneren voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking worden verstrekt. De volgende iWmo-productcodes moeten op dit taakveld worden geboekt: 05 Woondiensten; 08 Vervoersdiensten, waaronder: Vervoer begeleiding naar locatie Volwassenen; Vervoer begeleiding naar locatie Volwassenen met rolstoel; 11 Rolstoelen; 12 Vervoersvoorzieningen; 13 Woonvoorzieningen; 14 Overige hulpmiddelen. Verder moet op dit taakveld worden geboekt: woningaanpassingen; parkeerbeleid invaliden (inclusief leges gehandicaptenparkeerplaats/-kaart); eigen bijdragen voor de voorzieningen en diensten die op dit taakveld worden geboekt, voor zover die niet vallen onder het abonnementstarief.

Niet tot dit taakveld behoren: maatwerkvoorzieningen Wmo voor personen die in een opvangvoorziening verblijven; eigen bijdragen die vallen onder het abonnementstarief; deze moeten worden geboekt onder taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo); PGB's verstrekt op grond van de Wmo moeten worden geboekt op 6.791 PGB Wmo.

Wettelijke kaders

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: de baten en lasten van huishoudelijke hulp op grond van de Wmo. De volgende iWmo-productcode moet op dit taakveld worden geboekt: 01 Huishoudelijke hulp. Verder moeten op dit taakveld worden geboekt: eigen bijdragen voor Wmo-voorzieningen en -diensten die vallen onder het abonnementstarief.

Tot dit taakveld behoren niet: Huishoudelijke hulp aan personen die in een opvangvoorziening of beschermd-wonenvoorziening verblijven, wordt niet op taakveld 6.711 verantwoord maar op het taakveld voor opvang respectievelijk beschermd wonen, voor zover de hulp onderdeel is van of rechtstreeks samenhangt met het daar verantwoorde arrangement. De inhoudelijke aanspraak en leveringsvorm volgen uit de individuele beoordeling, beschikking en contractafspraken. PGB's verstrekt op grond van de Wmo; deze moeten worden geboekt op taakveld 6.791 PGB Wmo; begeleiding, persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf; deze moeten worden geboekt op taakveld 6.712 Begeleiding (Wmo); dagbesteding; deze moet worden geboekt op taakveld 6.713 Dagbesteding (Wmo); hulpmiddelen en overige diensten om zelfstandig te kunnen functioneren; deze moeten worden geboekt op taakveld 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo).

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet van 24 april 2019 tot wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in verband met de invoering van het abonnementstarief voor maatwerkvoorzieningen en bij verordening aangewezen algemene voorzieningen

Wetgeving 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Gemeenten

Taakveld 6.712 Begeleiding (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoort: de volgende iWmo-productcodes: 02 Begeleiding; 03 Persoonlijke verzorging; 04 Kortdurend verblijf; 06 Overige ondersteuning gericht op het individu of huishouden/gezin.

Tot dit taakveld behoren niet: boodschappendienst en maaltijdvoorzieningen; deze horen onder taakveld 6.60 Hulpmiddelen en diensten; eigen bijdragen die vallen onder het abonnementstarief; deze moeten worden geboekt onder taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo); persoonsgebonden budgetten verstrekt op grond van de Wmo; deze moeten worden geboekt onder taakveld 6.791 PGB Wmo; dagbesteding op grond van de Wmo; deze hoort onder taakveld 6.713 Dagbesteding (Wmo); overige maatwerkarrangementen op grond van de Wmo; deze horen onder taakveld 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo); beleid, coördinatie en administratie voor de Wmo; deze horen onder taakveld 6.91 Coördinatie en beleid Wmo.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Wetgeving 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.713 Dagbesteding (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: De volgende iWmo-productcodes moeten op dit taakveld worden geboekt: 07 Dagbesteding; 09 Overige groepsgerichte ondersteuning.

Niet tot dit taakveld behoren: arbeidsmatige dagbesteding moet worden geboekt op taakveld 6.4 WSW en beschut werk; dagbesteding voor mensen die in Beschermd Wonen of maatschappelijke opvang verblijven, moet worden geboekt op, respectievelijk, taakveld 6.811 Beschermd Wonen (Wmo) of 6.812 Maatschappelijke en vrouwenopvang (Wmo); Eigen bijdragen voor voorzieningen en diensten binnen dit taakveld die onder het abonnementstarief vallen, worden overeenkomstig de Iv3-voorschriften administratief centraal geboekt op taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo). Deze boeking geldt ongeacht of de cliënt huishoudelijke hulp ontvangt en betreft geen inhoudelijke toerekening van de bijdrage aan huishoudelijke hulp. PGB's verstrekt op grond van de Wmo moeten worden geboekt op 6.791 PGB Wmo.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet maatschappelijk verantwoord inkopen Jeugdwet en Wmo 2015, verwerkt in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo)

1. Scope taakveld

Toelichting
6.714 – Overige maatwerkarrangementen (Wmo)

Tot dit taakveld behoren:
Baten en lasten van overige maatwerkarrangementen moeten op dit taakveld worden geboekt als ze niet kunnen worden toebedeeld aan de taakvelden 6.711, 6.712 of 6.713. De volgende iWmo-productcodes moeten op dit taakveld worden geboekt: 10 Overige maatwerkarrangementen, waaronder maatwerkarrangementen ggz intramuraal, indien deze overige maatwerkarrangementen niet kunnen worden toebedeeld aan de taakvelden 6.711, 6.712, 6.713, 6.811 of 6.812; 88 Generieke toewijzing, alleen indien deze niet kan worden toebedeeld aan de taakvelden 6.711, 6.712, 6.713, 6.811 of 6.812.

Tot dit taakveld behoren niet: Eigen bijdragen voor overige Wmo-voorzieningen en -diensten die onder het abonnementstarief vallen, worden overeenkomstig de Iv3-voorschriften administratief geboekt op taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo), ook wanneer de cliënt geen huishoudelijke hulp ontvangt. Deze centrale boeking is uitsluitend administratief van aard. PGB's verstrekt op grond van de Wmo; deze moeten worden geboekt op taakveld 6.791 PGB Wmo.

Wettelijke kaders
Wetgeving 2019-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Regeling declaraties voor jeugdhulp, zorg en maatschappelijke ondersteuning
Algemene wet bestuursrecht
Aanbestedingswet 2012
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
Wet langdurige zorg
Zorgverzekeringswet

Wetgeving 2026
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Regeling declaraties voor jeugdhulp, zorg en maatschappelijke ondersteuning
Algemene wet bestuursrecht
Aanbestedingswet 2012
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming

Wet langdurige zorg
Zorgverzekeringswet
Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg
Besluit bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal

1. Scope taakveld

Toelichting
Dit taakveld omvat lokaal ingekochte jeugdhulp (alleen eigen gemeente) en subregionaal ingekochte jeugdhulp (waarbij een deel, maar niet alle gemeenten uit de regio samen inkopen). Ambulante zorg in natura betreft vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont, dus niet bij de aanbieder. Op dit taakveld hoort ook: - vervoer naar de aanbieder, bijvoorbeeld voor dagbesteding; - ambulante hulp die jongeren krijgen, ook als ze in een pleeggezin wonen.

Niet op dit taakveld horen: - vrij toegankelijke hulp uitgevoerd door het lokale team waarvoor geen beschikking is afgegeven; deze moet geboekt worden op 6.22 Toegang en Eerstelijnsvoorzieningen Jeugd of 6.23 Toegang en Eerstelijnsvoorzieningen Integraal; blad 36 van 86 Iv3-Informatievoorschrift-2025 Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen (v1.0) - pleegzorg van jongeren die ambulante hulp krijgen; deze pleegzorg hoort op jeugdhulp met verblijf (6.761, 6.762 of 6.763); - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd.

Wettelijk kader
Wettelijk kader 2019-2021
Jeugdwet

Wettelijk kader 2026
Jeugdwet
Besluit jeugdwet
Regeling jeugdwet
Wet marktordening gezondheidszorg, voor zover deze vanaf 2026 ziet op het toezicht van de Nederlandse Zorgautoriteit op de beschikbaarheid en financiële transparantie van jeugdzorgaanbieders

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.752 jeugdhulp ambulant regionaal

1. Scope taakveld

Toelichting

In dit taakveld gaat het om op regionaal niveau ingekochte ambulante zorg: vormen van jeugdhulp waarbij een jongere thuis woont, dus niet bij de aanbieder. Bij dit taakveld wordt de hulp met de volledige jeugdzorgregio ingekocht, maar niet landelijk. Daarmee omvat dit taakveld ook bovenregionale ingekochte zorg (meerdere regio's gezamenlijk). Op dit taakveld hoort ook: - vervoer naar de aanbieder, bijvoorbeeld voor dagbesteding; - ambulante hulp die jongeren krijgen ook als ze in een pleeggezin wonen.

Niet op dit taakveld horen: - pleegzorg van jongeren die ambulante hulp krijgen; deze pleegzorg hoort op jeugdhulp met verblijf (6.761, 6.762 of 6.763); - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Jeugdwet. Relevant omdat deze wet de gemeentelijke verantwoordelijkheid, toegang, voorzieningenplicht, verordening, kwaliteit, inkoop en bekostiging van ambulante jeugdhulp regelt.

Aanbestedingswet 2012. Relevant omdat gemeenten bij het regionaal inkopen van ambulante jeugdhulp de regels en beginselen voor overheidsopdrachten en sociale en andere specifieke diensten kunnen moeten toepassen.

Wet gemeenschappelijke regelingen. Relevant wanneer gemeenten de regionale inkoop of uitvoering van ambulante jeugdhulp organisatorisch onderbrengen in een gemeenschappelijke regeling of openbaar lichaam.

Algemene wet bestuursrecht. Relevant omdat besluiten over individuele jeugdhulpvoorzieningen, subsidies, bezwaar, beroep en algemene beginselen van behoorlijk bestuur onder deze wet vallen.

Gemeentewet. Relevant omdat deze wet de bevoegdheidsverdeling tussen gemeenteraad en college, de verordenende bevoegdheid en het financiële bestuur van de gemeente regelt.

Financiële-verhoudingswet. Relevant omdat deze wet het Gemeentefonds en daarmee het algemene financiële arrangement voor gemeentelijke jeugdhulptaken regelt.

Wettelijk kader 2026

Jeugdwet. Relevant omdat deze wet de gemeentelijke voorzieningenplicht, toegang, verordening, kwaliteit, inkoop en bekostiging regelt en vanaf 2026 ook aanvullende eisen bevat over regionale samenwerking en beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg.

Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Relevant als wijzigingswet omdat zij de Jeugdwet, Gemeentewet en Wet marktordening gezondheidszorg wijzigt en nieuwe verplichtingen invoert voor regionale organisatie, voldoende beschikbaarheid, toezicht en financiële transparantie.

Besluit Jeugdwet. Relevant omdat dit besluit de Jeugdwet nader uitwerkt, waaronder kwaliteit en professionalisering, gegevensverstrekking, beleidsinformatie, persoonsgebonden budgetten en vanaf 2026 nadere regels over beschikbaarheid en regionale organisatie.

Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Relevant als wijzigingsbesluit omdat het de nieuwe wettelijke verplichtingen over regionale samenwerking, beschikbaarheid en governance nader in het Besluit Jeugdwet uitwerkt.

Regeling Jeugdwet. Relevant omdat deze regeling uitvoeringsregels geeft voor declaraties, gegevensuitwisseling en gemeentelijke formele, materiële en fraudecontroles op geleverde jeugdhulp.

Aanbestedingswet 2012. Relevant omdat gemeenten bij het regionaal inkopen van ambulante jeugdhulp de aanbestedingsregels en beginselen voor overheidsopdrachten en sociale en andere specifieke diensten kunnen moeten toepassen.

Wet gemeenschappelijke regelingen. Relevant wanneer regionale inkoop of uitvoering wordt belegd bij een gemeenschappelijke regeling en omdat deze wet de overdracht van bevoegdheden, governance en democratische controle daarop regelt.
Algemene wet bestuursrecht. Relevant omdat besluiten over individuele voorzieningen, subsidies, handhaving, bezwaar en beroep en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur onder deze wet vallen.
Gemeentewet. Relevant omdat deze wet de bevoegdheidsverdeling, verordenende bevoegdheid, begroting en verantwoording regelt en in 2026 mede is aangepast voor het toezicht op rechtmatige uitvoering van nieuwe regionale jeugdzorgverplichtingen.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.753 jeugdhulp ambulant landelijk

1. Scope taakveld

Toelichting

In dit taakveld gaat het om op landelijk niveau ingekochte ambulante zorg in natura, ook bekend als de Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). Bij ambulante hulp woont een jongere thuis, dus niet bij de aanbieder. Op dit taakveld hoort ook: - vervoer naar de aanbieder, bijvoorbeeld voor dagbesteding; - ambulante hulp die jongeren krijgen ook als ze in een pleeggezin wonen.

Niet op dit taakveld horen: - pleegzorg van jongeren die ambulante hulp krijgen; deze pleegzorg hoort op jeugdhulp met verblijf (6.761, 6.762 of 6.763); - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Jeugdwet – legt de gemeentelijke jeugdhulpplicht, toegang, kwaliteit, samenwerking, inkoop en verordeningsplicht vast en vormt daarmee het centrale wettelijke kader voor landelijk ingekochte ambulante jeugdhulp.
- Besluit Jeugdwet – werkt de Jeugdwet nader uit, onder meer voor kwaliteit en professionalisering, informatievoorziening, gegevensverwerking, bekostiging en de verhouding tussen prijs en kwaliteit.
- Regeling Jeugdwet – bevat uitvoeringsregels over declaraties, controles, gegevensuitwisseling en de iJw-standaarden die relevant zijn voor de administratieve verwerking van ambulante jeugdhulp.
- Aanbestedingswet 2012 – is relevant wanneer gemeenten of hun samenwerkingsverbanden jeugdhulp inkopen via een overheidsopdracht en stelt eisen aan de inkoopprocedure.
- Algemene wet bestuursrecht – bepaalt de algemene regels voor gemeentelijke besluitvorming, beschikkingen, subsidies, bezwaar en beroep bij individuele jeugdhulp en financiering van aanbieders.

Wettelijk kader 2026

- Jeugdwet – blijft het centrale inhoudelijke kader, maar bevat vanaf 2026 aanvullende regels over beschikbaarheid, samenwerking, governance en toezicht door de inwerkingtreding van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.
- Besluit Jeugdwet – werkt in 2026 onder meer kwaliteit, professionalisering, administratie, reële prijzen en onderdelen van de verbeterde beschikbaarheid van jeugdzorg nader uit.
- Regeling Jeugdwet – bevat actuele uitvoeringsregels over iJw, declaraties, formele en materiële controles, fraudeonderzoek en gegevensverstrekking.
- Aanbestedingswet 2012 – blijft van toepassing op gemeentelijke en gezamenlijke inkoop van jeugdhulp via overheidsopdrachten.
- Algemene wet bestuursrecht – blijft van toepassing op gemeentelijke besluiten, subsidies, rechtsbescherming en de motivering van individuele voorzieningen.
- Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet AVG – blijven het algemene privacykader voor verwerking en uitwisseling van persoonsgegevens binnen de jeugdhulpketen.
- Wet gemeenschappelijke regelingen – blijft relevant voor publiekrechtelijke regionale samenwerking en krijgt extra praktisch gewicht door de aangescherpte beschikbaarheids- en samenwerkingsopgaven.
- Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg – is per 1 januari 2026 gedeeltelijk in werking en wijzigt onder meer de Jeugdwet, de Wet marktordening gezondheidszorg en de Gemeentewet om specialistische jeugdzorg beter beschikbaar te houden.

- Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg – is per 1 januari 2026 gedeeltelijk in werking en werkt de nieuwe regels over beschikbaarheid en samenwerking nader uit; meerdere onderdelen volgen per 1 januari 2027.
- Wet marktordening gezondheidszorg – is vanaf 2026 relevant voor de nieuwe taken van de Nederlandse Zorgautoriteit rond stelselonderzoek, vroegsignalering en toezicht op de beschikbaarheid en financiële transparantie van jeugdzorg.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.761 jeugdhulp met verblijf lokaal

1. Scope taakveld

Toelichting

In dit taakveld gaat het om op lokaal niveau ingekochte jeugdhulp met verblijf: de jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders (in pleeggezin, gezinsgericht verblijf, residentiële instelling of andere vorm van verblijf, waaronder crisisverblijf). Deeltijdverblijf valt hier ook onder, bijvoorbeeld alleen tijdens weekenden of juist door de week. Dit taakveld omvat lokaal ingekochte jeugdhulp (alleen eigen gemeente) en subregionaal ingekochte jeugdhulp (waarbij een deel, maar niet alle gemeenten uit de regio samen inkopen).

Niet op dit taakveld horen: - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd; - coördinatie- en frictiekosten afbouw residentieel verblijf, deze dienen geboekt te worden op 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Jeugdwet. Legt de gemeentelijke jeugdhulpplicht, toegang en toeleiding, verordeningsplicht, inkoop- en kwaliteitseisen, woonplaatsverantwoordelijkheid, samenwerking, toezicht en regels voor gesloten jeugdhulp vast.

Besluit Jeugdwet. Werkt de Jeugdwet nader uit, onder meer voor deskundigheid en verantwoorde werktoedeling, gegevensverwerking, informatieverstrekking, beleidsinformatie en de uitvoering van gesloten jeugdhulp.

Regeling Jeugdwet. Bevat uitvoeringsregels voor declaraties, formele en materiële controle, fraudeonderzoek, gegevensuitwisseling en iJw-standaarden die relevant zijn voor lokaal ingekochte jeugdhulp met verblijf.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, vanaf 1 januari 2020. Is relevant waar psychiatrische verplichte zorg voor jeugdigen samenloopt met of wordt afgebakend van jeugdhulp en verblijf op grond van de Jeugdwet.

Besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg, vanaf 1 januari 2020. Werkt de vormen en voorwaarden van verplichte geestelijke gezondheidszorg nader uit en ondersteunt daarmee de afbakening ten opzichte van jeugdhulp met verblijf.

Wet langdurige zorg. Is relevant voor de afbakening: zorg die onder de Wlz valt, valt niet onder de gemeentelijke jeugdhulpplicht, behoudens de in de Jeugdwet geregelde overgangs- en samenloopsituaties.

Zorgverzekeringswet. Is relevant voor de afbakening met verzekerde geneeskundige zorg en voor de overgang naar zorg op grond van de Zvw rond de leeftijd van achttien jaar.

Wetgeving 2026

Jeugdwet. Blijft het centrale wettelijke kader en bevat in 2026 daarnaast aangescherpte regels over beschikbaarheid, regionale samenwerking, governance en financiële transparantie, en de sinds 2024 versterkte rechtspositie bij gesloten jeugdhulp.

Besluit Jeugdwet. Werkt in 2026 de Jeugdwet nader uit, waaronder kwaliteit, deskundigheid, reële prijzen, toezicht, regionale beschikbaarheid en de rechtspositie bij gesloten jeugdhulp.

Regeling Jeugdwet. Bevat in 2026 de uitvoeringsregels voor declaraties, controles, gegevensuitwisseling, iJw-standaarden en nadere eisen die door gemeenten en aanbieders bij de uitvoering worden toegepast.

Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Is vanaf 1 januari 2026 relevant doordat zij de Jeugdwet, de Wet marktordening gezondheidszorg en enkele andere wetten wijzigt om specialistische jeugdzorg beschikbaar te houden, met verplichte regionale samenwerking en nieuwe taken voor de Nederlandse Zorgautoriteit.

Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Wijzigt vanaf 2026 het Besluit Jeugdwet en concretiseert de regels over regionale organisatie, beschikbaarheid, governance en financiële bedrijfsvoering.

Regeling verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Werkt vanaf 2026 de nieuwe wettelijke eisen nader uit, waaronder de toepassing van regionale samenwerking en informatie- en verantwoordingsverplichtingen.
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wet langdurige zorg. Blijft relevant voor de wettelijke afbakening van langdurige zorg ten opzichte van gemeentelijke jeugdhulp.
Zorgverzekeringswet. Blijft relevant voor de afbakening met verzekerde geneeskundige zorg en voor overgangssituaties rond achttien jaar.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.762 jeugdhulp met verblijf regionaal

1. Scope taakveld

Toelichting

In dit taakveld gaat het om op regionaal niveau jeugdhulp met verblijf: de jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders (in pleeggezin, gezinsgericht verblijf, residentiële instelling of andere vorm van verblijf, waaronder crisisverblijf). Deeltijdverblijf valt hier ook onder, bijvoorbeeld alleen tijdens weekenden of juist door de week. Bij dit taakveld wordt de hulp met de volledige jeugdzorgregio ingekocht, maar niet landelijk. Daarmee omvat dit taakveld ook bovenregionale ingekochte zorg (meerdere regio's gezamenlijk).

Niet op dit taakveld horen: blad 37 van 86 Iv3-Informatievoorschrift-2025 Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen (v1.0) - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd; - coördinatie- en frictiekosten afbouw residentieel verblijf, deze dienen geboekt te worden op 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet AVG
Aanbestedingswet 2012

Wettelijk kader 2026

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet AVG
Aanbestedingswet 2012
Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Wet wijziging woonplaatsbeginsel

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk

1. Scope taakveld

Toelichting

In dit taakveld gaat het om op landelijk niveau ingekochte jeugdhulp met verblijf, ook bekend als de Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin, maar overnacht ergens anders (in pleeggezin, gezinsgericht verblijf, residentiële instelling of andere vorm van verblijf, waaronder crisisverblijf). Deeltijdverblijf valt hier ook onder, bijvoorbeeld alleen tijdens weekenden of juist door de week.

Niet op dit taakveld horen: - PGB's verstrekt op grond van de Jeugdwet moeten worden geboekt op 6.792 PGB Jeugd; - coördinatie- en frictiekosten afbouw residentieel verblijf, deze dienen geboekt te worden op 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Aanbestedingswet 2012
Wet marktordening gezondheidszorg
Wet gemeenschappelijke regelingen

Wetgeving 2026

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Wet marktordening gezondheidszorg
Aanbestedingswet 2012
Wet gemeenschappelijke regelingen

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 6.791 PGB (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren:
Op dit taakveld staan alle PGB's (persoonsgebonden budgetten) die worden verstrekt op grond van de Wmo 2015. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekt PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen. De administratieve uitvoering van het PGB wordt gedaan door de Sociale Verzekeringsbank.

Tot dit taakveld behoren niet:
PGB's die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet; deze worden verantwoord op taakveld 6.792 PGB Jeugd. Wmo-maatwerkvoorzieningen die als zorg in natura worden verstrekt; deze worden verantwoord op het inhoudelijk passende Wmo-taakveld. Toegang, indicatiestelling, coördinatie en beleidsontwikkeling voor de Wmo; deze horen bij de daarvoor bestemde taakvelden voor toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo of coördinatie en beleid Wmo.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Gemeentelijke Wmo-verordening en nadere regels
Algemene wet bestuursrecht
Burgerlijk Wetboek
Fiscale wetgeving
Socialezekerheidswetgeving

Wetgeving 2026
Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Gemeentelijke Wmo-verordening en nadere regels
Algemene wet bestuursrecht
Burgerlijk Wetboek
Fiscale wetgeving
Socialezekerheidswetgeving

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 6.792 PGB Jeugd

1. Scope taakveld

Toelichting
Op deze functie staan alle PGB's (persoonsgebonden budgetten) die worden verstrekt op grond van de Jeugdwet. Cliënten kunnen met een door de gemeente verstrekte PGB zelf de maatwerkvoorziening inkopen. De administratieve uitvoering van het PGB wordt gedaan door de Sociale Verzekeringsbank.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Jeugdwet
Besluit Jeugdwet.
Regeling Jeugdwet
Algemene wet bestuursrecht (Awb)
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet AVG
Gemeentelijke verordening jeugdhulp

Wetgeving 2026
Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Algemene wet bestuursrecht (Awb)
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet AVG
Gemeentelijke verordening jeugdhulp

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.811 Beschermd wonen (Wmo)

1. Scope taakveld

Tot dit taakveld behoren: de iWmo-productcode 15 Beschermd wonen; dagbesteding voor mensen die in Beschermd Wonen verblijven; lasten die betrekking hebben op het pakket Beschermd Thuis; eigen bijdragen voor de voorzieningen en diensten op dit taakveld, voor zover die niet vallen onder het abonnementstarief.

Tot dit taakveld behoren niet: de inloopfunctie GGZ; deze hoort op taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo of 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal; eigen bijdragen voor de voorzieningen en diensten op dit taakveld die vallen onder het abonnementstarief; deze moeten worden geboekt onder taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo); persoonsgebonden budgetten die op grond van de Wmo worden verstrekt; deze moeten worden geboekt op taakveld 6.791 PGB Wmo; maatschappelijke opvang en vrouwenopvang; deze behoren tot taakveld 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo).

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet langdurige zorg, als afbakenend kader voor cliënten met een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid

Wettelijk kader 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet langdurige zorg, als afbakenend kader voor blijvend intensieve ggz-zorg (GGZ Wonen)

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)

1. Scope taakveld

Toelichting

6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)

De volgende iWmo-productcodes moeten op dit taakveld worden geboekt: - 16 Opvang; - 17 Spoedopvang; - 18 Overige beschermd wonen en opvang; - eigen bijdragen voor de voorzieningen en diensten op dit taakveld, voor zover die niet vallen onder het abonnementstarief. Hiertoe behoort bijvoorbeeld: blad 38 van 86 Iv3-Informatievoorschrift-2025 Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen (v1.0) - vrouwenopvang; - maatschappelijke opvang voor cliënten met een meervoudige problematiek, waaronder verslaving; - dagbesteding voor mensen die in maatschappelijke opvang verblijven; - zorg die wordt verleend in het kader van de Wet verplichte GGZ en de Wet zorg en dwang.

Niet tot dit taakveld behoren: - eigen bijdragen die vallen onder het abonnementstarief; deze moeten worden geboekt onder taakveld 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo).

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), vanaf 1 januari 2020
Besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz), uitsluitend 2019
Wet tijdelijk huisverbod
Besluit tijdelijk huisverbod

Wetgeving 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wet tijdelijk huisverbod
Besluit tijdelijk huisverbod

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.822 Jeugdreclassering

1. Scope taakveld

Toelichting

Dit taakveld betreft de baten en lasten die een gemeente heeft voor de jeugdreclassering. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar die vóór hun achttiende verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Bij jongvolwassenen van 18 tot en met 22 jaar kan op grond van het adolescentenstrafrecht eveneens jeugdstrafrecht worden toegepast. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of het Openbaar Ministerie en kan op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in een vrijwillig kader worden gestart. De volgende iJw-productcode wordt op dit taakveld geboekt: 49 Jeugdreclassering. Niet op dit taakveld horen: jeugdhulp die tijdens een jeugdreclasseringstraject wordt ingezet; deze wordt verantwoord onder taakveld 6.751 tot en met 6.763; activiteiten van een gecertificeerde instelling binnen het preventief justitieel kader; deze worden verantwoord onder taakveld 6.22 of 6.23; jeugdbeschermingsmaatregelen, die onder taakveld 6.821 vallen; algemene toegang, casusregie of werkzaamheden van lokale teams; en strafrechtelijke taken van politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming en Rechtspraak. Wanneer een gecertificeerde instelling gezinsgericht werkt en de gezinsmanager zowel jeugdbescherming, jeugdreclassering als werkzaamheden binnen het preventief justitieel kader uitvoert, worden de kosten, als deze niet afzonderlijk zijn gecontracteerd en verantwoord, met een passende verdeelsleutel toegerekend aan taakveld 6.22/6.23, 6.821 of 6.822. De afbakening sluit inhoudelijk aan op het Iv3-voorschrift. Voor een juiste boeking moet steeds onderscheid worden gemaakt tussen de jeugdreclasseringsmaatregel zelf, aanvullende jeugdhulp en het preventief justitieel kader.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wetboek van Strafrecht
Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen
Regeling tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen
Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wetgeving 2026

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Wetboek van Strafrecht
Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen
Regeling tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen
Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.91 Coördinatie en beleid Wmo

1. Scope taakveld

Op dit taakveld staan baten en lasten die betrekking hebben op maatwerkvoorzieningen Wmo, maar die niet zijn toe te rekenen aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Wmo. Het gaat bijvoorbeeld om: - beleidsmedewerker Wmo of contractmanager Wmo; - backoffice gemeente ten behoeve van uitvoering Wmo zoals afgeven beschikkingen.
Tot dit taakveld kunnen ook rechtstreeks aan de Wmo toe te rekenen bijdragen aan of doorbelastingen van regionale samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke uitvoeringsorganisaties behoren. Het dienstverband van de betrokken medewerker is niet doorslaggevend; bepalend zijn de aard en toerekenbaarheid van de werkzaamheden. Niet specifiek aan de Wmo toe te rekenen overhead blijft onder taakveld 0.4. In de analyse wordt, waar gegevens beschikbaar zijn, onderscheid gemaakt tussen lokale uitvoering, regionale uitvoering en de verdeling van bijdragen over deelnemende gemeenten.

Onder dit taakveld hoort niet: - indirecte kosten die niet specifiek aan de Wmo zijn toe te rekenen, deze dienen verantwoord te worden onder taakveld 0.4 Overhead; - directe (personeels)kosten die betrekking hebben op de specifieke maatwerkvoorzieningen Wmo, deze dienen te worden verantwoord op de taakvelden 6.711 tot en met 6.714: - directe (personeels)kosten voor vrij toegankelijke hulp uitgevoerd door het lokale team; deze moeten verantwoord te worden onder taakveld 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo, 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd of 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Algemene wet bestuursrecht
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
Aanbestedingswet 2012

Wetgeving 2026

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Uitvoeringsregeling Wmo 2015
Algemene wet bestuursrecht
Algemene verordening gegevensbescherming en Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming
Aanbestedingswet 2012
Wet versterking regie volkshuisvesting

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd

1. Scope taakveld

Op dit taakveld staan baten en lasten die betrekking hebben op maatwerkvoorzieningen Jeugd, maar die niet zijn toe te rekenen aan één of enkele maatwerkvoorzieningen Jeugd. Het gaat bijvoorbeeld om: - beleidsmedewerker of contractmanager Jeugd; - backoffice gemeente ten behoeve van uitvoering Jeugdwet zoals afgeven beschikkingen; - kosten van de regionale expertteams (RET's): deze leveren niet één specifieke vorm van hulp, maar bieden algemene ondersteuning en advies; - kosten van de bovenregionale expertisecentra (BEN's): deze leveren niet één specifieke vorm van hulp, maar bieden algemene ondersteuning en advies; - kosten van de Jeugdbeschermingstafel; - coördinatie en frictiekosten van residentieel verblijf, in het kader van de specifieke uitkering afbouw residentieel verblijf.

Onder dit taakveld hoort niet: - indirecte kosten die niet specifiek aan Jeugd zijn toe te rekenen; deze dienen verantwoord te worden onder taakveld 0.4 Overhead; - directe (personeels)kosten die betrekking hebben op de specifieke maatwerkvoorzieningen Jeugd; - directe (personeels)kosten voor vrij toegankelijke hulp uitgevoerd door het lokale team; deze moeten verantwoord worden onder taakveld 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd of 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal.

Wettelijk kader

Wetgeving 2019-2021

Jeugdwet
Besluit Jeugdwet
Regeling Jeugdwet
Algemene wet bestuursrecht
Gemeentewet
Wet gemeenschappelijke regelingen
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet AVG

Wetgeving 2026

Jeugdwet
Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Besluit Jeugdwet, zoals gewijzigd door het Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Regeling Jeugdwet
Wet marktordening gezondheidszorg
Algemene wet bestuursrecht
Gemeentewet
Wet gemeenschappelijke regelingen
Algemene verordening gegevensbescherming
Uitvoeringswet AVG

Analyse hoofdtaakveld 7 gemeenten: Volksgezondheid en milieu

7.1	Volksgezondheid
7.2	Riolering
7.3	Afval
7.4	Milieubeheer
7.5	Begraafplaatsen en crematoria

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

1. Scope taakveld

Toelichting

Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen: het monitoren van de gezondheidssituatie; uitvoering van preventieprogramma's, het vroegtijdig signaleren van specifieke stoornissen en gezondheidsbedreigende factoren; uitvoering van programma's voor gezondheidsbevordering en maatregelen tegen bedreigingen van de gezondheid; bestrijding van infectieziekten en aanbieden van vaccinaties; het geven van voorlichting, advies en begeleiding; het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders; het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen; het bevorderen van medisch milieukundige zorg; het bevorderen van technische hygiëne zorg; het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen; het laten uitvoeren van het basistakenpakket jeugdgezondheidszorg zoals beschreven in art. 5 Wet publieke gezondheid (Wpg) jo. hoofdstuk III Besluit publieke gezondheid (Bpg) en jo Regeling eisen software ex artikel 5, derde lid, Wpg; ambulance en ziekenvervoer.

Aanvullende informatie

De volgende thema's van de Brede SPUK-regeling horen hier te worden geboekt: Kansrijke Start; Mentale Gezondheid; Aanpak overgewicht en obesitas; Valpreventie; Versterking kennis- en adviesfunctie GGD; Coördinatiekosten regionale aanpak preventie.

Niet tot dit taakveld behoren: Ondersteuning geleverd door JGZ-uitvoerder na signalering van een (risico)situatie of probleem door de JGZ-uitvoerder. Dit moet worden geboekt op 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd of 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

Wet publieke gezondheid
Besluit publieke gezondheid
Regeling eisen software ex artikel 5, derde lid, Wet publieke gezondheid
Wet op de lijkbezorging
Wet veiligheidsregio's
Tijdelijke wet maatregelen covid-19 / tijdelijke covid-19-bepalingen in de Wet publieke gezondheid

Wettelijk kader 2026

Wet publieke gezondheid
Besluit publieke gezondheid
Regeling eisen software ex artikel 5, derde lid, Wet publieke gezondheid
Wet op de lijkbezorging
Wet veiligheidsregio's
Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026
Wet integrale suïcidepreventie / bepalingen integrale suïcidepreventie in het Besluit publieke gezondheid

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 7.2 Riolering

1. Scope taakveld

Toelichting
7.2 - Riolering
Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding:
opvang en verwerking van afval- en hemelwater;
inzameling en transport huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater;
voorkomen van grondwaterproblemen, onder meer door afvoer van overtollig grondwater;
rioolwaterzuivering;
bestrijding verontreiniging oppervlaktewater;
baten rioolheffing via categorieën 2.2.1 voor niet-woningen en 2.2.2 voor woningen;
kosten van de heffing en invordering van de rioolheffing.

-
- **Duiding aanvullende wettelijke kaders**
- Artikel 2 van de Drinkwaterwet is een taakveldoverstijgende zorgplicht die gemeentelijke bestuursorganen bij besluitvorming en uitvoering moeten meewegen, voor zover de afvalwater-, hemelwater- en grondwatertaken en de bestrijding van verontreiniging van oppervlaktewater raken aan de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Deze zorgplicht vormt geen grondslag voor een zelfstandige gemeentelijke beheer- of rioleringstaak. De Richtlijn Stedelijk Afvalwater is opgenomen als Europees kader voor de inzameling en behandeling van stedelijk afvalwater. De Drinkwaterrichtlijn en de Nitraatrichtlijn vormen niet zonder meer een directe grondslag voor de gemeentelijke rioleringstaak en zijn daarom niet aan de opsomming toegevoegd. De oorspronkelijke Iv3-toelichting blijft ongewijzigd.

-
- **Duiding gemeentelijke watertaken en ontwikkeling wettelijk kader**
- Gemeenten hebben wettelijke zorgtaken voor stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en grondwatermaatregelen op grond van artikel 2.16 Omgevingswet. Artikel 3.16 Besluit kwaliteit leefomgeving stelt eisen aan het ontwerp, de bouw en het onderhoud van openbare vuilwaterriolen. Artikel 3.17 betreft het ontwerp en de bouw van zuiveringtechnische werken; dit is niet zonder meer een gemeentelijke zuiveringstaak. Binnen deze kaders kiezen gemeenten onder meer het voorzieningenniveau, de fasering, technische oplossingen en het beheer. De gemeentelijke watertaken zijn wettelijk opgedragen; de inzet van een gemeentelijk rioleringsprogramma en de bevoegdheid tot rioolheffing zijn facultatief.
- De juridische inbedding en instrumentkeuze veranderen, terwijl de inhoudelijke gemeentelijke watertaken grotendeels blijven bestaan. Het gemeentelijk rioleringsplan is sinds 2024 niet langer wettelijk verplicht. Gemeenten kunnen het beleid en de maatregelen uitwerken in een gemeentelijk rioleringsprogramma of ander programma en de relevante regels opnemen in het omgevingsplan. Een bestaand GRP blijft gelden tot het einde van de vastgestelde periode of totdat de gemeente het laat vervallen. De omvang van de aanpassing van beheer- en werkprocessen verschilt per gemeente; een grote verandering in de uitvoeringspraktijk volgt niet zonder meer uit de wijziging van instrumenten.

Wettelijk kader 2019-2021

- Wet milieubeheer

Waterwet
Gemeentewet

B&A. Doen wat werkt.

Besluit lozen buiten inrichtingen
Drinkwaterwet, artikel 2 (zorgplicht duurzame veiligstelling openbare drinkwatervoorziening)
Richtlijn Stedelijk Afvalwater (toepasselijke versie voor 2019–2021)

Wettelijk kader 2026

- Omgevingswet

Besluit kwaliteit leefomgeving
Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit bouwwerken leefomgeving
Omgevingsbesluit
Gemeentewet
Wet milieubeheer
Drinkwaterwet, artikel 2 (zorgplicht duurzame veiligstelling openbare drinkwatervoorziening)
Richtlijn Stedelijk Afvalwater (herziene richtlijn uit 2024; implementatie in nationale wet- en regelgeving werkt nog door)

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 7.3 Afval

1. Scope taakveld

Toelichting
7.3 - Afval
Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval:
afvalscheiding en recycling;
afvalophaal en afvoer;
afvalstort en verwerking;
baten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten;
kosten van de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing.
Tot dit taakveld behoren niet:
aanpak van zwerfafval en (straat)reinigingsdiensten; deze horen thuis onder taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.

Duiding ontwikkeling wettelijk kader
Tussen 2019-2021 en 2026 blijft de kern van de gemeentelijke inzameltaak in de Wet milieubeheer grotendeels gelijk. Het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen trad voor een belangrijk deel op 1 juli 2020 in werking, dus binnen de referentieperiode 2019-2021. Sinds 1 januari 2025 gelden ook verplichtingen voor textiel en gevaarlijke huishoudelijke afvalstoffen. Deze ontwikkeling vloeit voort uit de implementatie van Europese afvalregelgeving en moet worden onderscheiden van de invoering van de Omgevingswet. Voor gescheiden inzameling moet de vergelijking worden gemaakt per afvalstroom en concrete peildatum.
De ruimte om verplichte afvalstromen niet gescheiden in te zamelen is beperkt tot de wettelijk toegestane uitzonderingen. Gemeenten behouden ruimte bij de praktische inrichting van de inzameling en de tariefstructuur. Onder de Omgevingswet is de regulering van milieubelastende afvalactiviteiten herordend in onder meer het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Daarmee veranderen de juridische instrumenten en werkprocessen; een algemene toe- of afname van beleidsvrijheid voor het gehele taakveld volgt daar niet uit.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021
Wet milieubeheer
Gemeentewet
Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen
Activiteitenbesluit milieubeheer
Activiteitenregeling milieubeheer
Wetgeving 2026
Wet milieubeheer
Gemeentewet
Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen
Omgevingswet
Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit kwaliteit leefomgeving

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 7.4 Milieubeheer

1. Scope taakveld

Toelichting
7.4 – Milieubeheer
Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu, waaronder:
de bescherming en de sanering van de kwaliteit van de bodem en de atmosfeer;
de beheersing van geluidhinder;
bescherming tegen straling en dergelijke;
verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven;
ongediertebestrijding;
RUD, Regionale Uitvoeringsdiensten.
Tot dit taakveld behoren niet:
taken op het gebied van de zorg voor de waterkwaliteit, deze horen thuis onder taakveld 7.2;
milieu-educatie, deze hoort thuis onder taakveld 4.3;
afvalscheiding, deze hoort thuis onder taakveld 7.3.

Afbakening taakveld en wettelijke kaders
Taakveld 7.4 Milieubeheer wordt afgebakend volgens de Iv3-omschrijving en is niet de verzameling van alle onderwerpen die de Wet milieubeheer regelt. Waterkwaliteit, milieu-educatie en afvalscheiding worden overeenkomstig de scope van deze analyse behandeld onder respectievelijk 7.2, 4.3 en 7.3. Deze taakveldindeling staat los van de afbakening tussen de Wet milieubeheer en de Omgevingswet. De Wet milieubeheer blijft naast de Omgevingswet bestaan. Niet ieder onderwerp uit die wet is een gemeentelijke taak binnen 7.4.
Per wettelijk kader wordt uitsluitend de voor dit taakveld relevante gemeentelijke taak of bevoegdheid beoordeeld. Omgevingsrechtelijke milieu-, bodem- en geluidtaken, inclusief relevante vergunningverlening, toezicht en handhaving en lokale beleidsinstrumenten, worden onderscheiden van resterende verplichtingen uit de Wet milieubeheer en van taken uit bijzondere wetgeving. De Omgevingswet betreft hier dus niet uitsluitend vergunningverlening, toezicht en handhaving, maar ook relevante lokale milieuregels, beleid en programma's. Integratie van instrumenten onderbouwt op zichzelf geen toename van beleidsvrijheid.

Wettelijk kader 2019-2021
Wet milieubeheer
Kernenergiewet
Wet bodembescherming
Woningwet
Besluit omgevingsrecht

Wettelijk kader 2026
Omgevingswet
Wet milieubeheer
Kernenergiewet

Wet veiligheidsregio's
Woningwet
Besluit activiteiten leefomgeving
Besluit kwaliteit leefomgeving
Omgevingsbesluit
Omgevingsregeling
Besluit bodemkwaliteit
Besluit basisveiligheidsnormen stralingsbescherming
Besluit bouwwerken leefomgeving

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

1. Scope taakveld

Toelichting
7.5 – Begraafplaatsen en crematoria
Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging:
Begraafplaatsen en crematoria;
lijkschouw;
baten begraafplaatsen;
baten afkoopsommen grafrechten;
Tot dit taakveld behoort niet:
registratie van overlijden, dit hoort thuis onder taakveld 0.2.
Duiding ontwikkeling wettelijk kader en uitvoering
De invoering van de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving heeft vooral de omgevingsrechtelijke inbedding van begraafplaatsen en crematoria gewijzigd. Gemeenten beoordelen welke bepalingen uit hun beheersverordening in het omgevingsplan moeten of mogen worden opgenomen en welke daarbuiten moeten blijven. De relevante regels worden gedurende de overgangsperiode in samenhang met het omgevingsplan verwerkt. Waar van toepassing werken gemeenten met activiteitgerichte rijksregels, zorgplichten, maatwerk en aangepaste digitale vergunningprocessen. De kerntaken voor lijkbezorging, het beheer en de gemeentelijke beleidsvrijheid blijven grotendeels gelijk. Een ingrijpende verandering van de gehele uitvoeringspraktijk kan zonder nadere praktijkgegevens niet worden vastgesteld.
Lijkschouw en eventuele aanpassingen van benoemings- en beschikbaarheidsafspraken worden afzonderlijk beschouwd; deze staan los van de invoering van de Omgevingswet.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021

- Wet op de lijkbezorging
- Besluit op de lijkbezorging
- Gemeentewet, artikelen 229 en 229b
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wet milieubeheer
- Activiteitenbesluit milieubeheer

Wetgeving 2026

- Wet op de lijkbezorging
- Besluit op de lijkbezorging
- Gemeentewet, artikelen 229 en 229b
- Omgevingswet
- Besluit activiteiten leefomgeving
- Besluit bouwwerken leefomgeving

B&A. Doen wat werkt.

Analyse hoofdtaakveld 8 gemeenten: Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

8.1	Ruimte en leefomgeving
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3	Wonen en bouwen

B&A. Doen wat werkt.

Gemeenten
Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving

1. Scope taakveld

Toelichting
8.1 – Ruimte en leefomgeving

Tot dit taakveld behoren taken op het gebied van de ruimtelijke ordening en ontwikkeling en functietoedeling van de leefomgeving:
voorbereiden van vaststellen structuurplannen en -visies;
voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen;
voorbereiden en vaststellen van de gemeentelijke omgevingsvisie;
voorbereiden en vaststellen van gebiedsgerichte programma's;
voorbereiden en vaststellen van het omgevingsplan;
baten en lasten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet;
(leges) omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit;
leges aanpassen bestemmingsplannen;
leges leegstandsvergunning/Leegstandwet;
faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid). De gemeente zelf voert geen actief grondbeleid, zij laat dit over aan private ontwikkelaars. Kosten die de gemeente maakt in het kader van dit faciliterend grondbeleid, moeten worden verhaald op de private ontwikkelaars. Het betreft hier kosten volgens de kostensoortenlijst, zoals een gebiedsgerichte wijziging van het bestemmingsplan/omgevingsplan, voorzieningen in de openbare ruimte, het aanleggen van nutsvoorzieningen en schadevergoedingen ingevolge de Wro/Omgevingswet. Wanneer dergelijke kosten worden gemaakt in het kader van faciliterend grondbeleid, worden deze kosten geboekt op taakveld 8.1 en via een tegenboeking naar de balans gemuteerd;
Basisregistratie Ondergrond (BRO) en Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT).

Tot dit taakveld behoort niet:
taken op het gebied van de veiligheid van de leefomgeving; deze horen op taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid;
voorbereiden en vaststellen van thematische programma's; dit hoort op het desbetreffende taakveld, bijvoorbeeld het actieplan geluid bij taakveld 7.4 Milieubeheer en het verkeerscirculatieplan bij taakveld 2.1 Verkeer en vervoer;
ruimtelijke ontwikkeling in geval van actief grondbeleid bij niet-bedrijventerreinen; dit hoort op taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen);
ruimtelijke ontwikkeling in geval van actief grondbeleid bij bedrijventerreinen; dit hoort op taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur.

Toelichting
De Wet ruimtelijke ordening, het Besluit ruimtelijke ordening, de Regeling standaarden ruimtelijke ordening, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, het Besluit omgevingsrecht en de Regeling omgevingsrecht zijn per 1 januari 2024 als zelfstandig hoofdregime vervallen. Hun materiële onderwerpen zijn grotendeels samengebracht in de Omgevingswet, de vier algemene maatregelen van bestuur en de Omgevingsregeling. De Crisis- en herstelwet en het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet zijn eveneens in het nieuwe stelsel verwerkt. Kostenverhaal en andere grondbeleidsinstrumenten zijn via de Aanvullingswet en het Aanvullingsbesluit grondeigendom in het Omgevingswetstelsel opgenomen. De Wet milieubeheer is niet volledig vervallen, maar is voor taakveld 8.1 in 2026 minder rechtstreeks relevant omdat veel regels voor de fysieke leefomgeving naar het Omgevingswetstelsel zijn overgegaan. De Algemene wet bestuursrecht, de Wet basisregistratie grootschalige topografie, de Wet basisregistratie ondergrond, de Leegstandwet en

de bijbehorende uitvoeringsregelingen blijven in beide perioden relevant. Het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn voor taakveld 8.1 vooral aanpalend: zij zijn relevant voor de samenhang en afbakening, maar de operationele milieu- en bouwtaken worden niet volledig op dit taakveld verantwoord.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012
- Regeling plankosten exploitatieplan
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit omgevingsrecht
- Regeling omgevingsrecht
- Wet milieubeheer
- Besluit milieueffectrapportage
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet basisregistratie grootschalige topografie
- Besluit basisregistratie grootschalige topografie
- Regeling standaarden basisregistratie grootschalige topografie
- Wet basisregistratie ondergrond
- Besluit basisregistratie ondergrond
- Regeling basisregistratie ondergrond
- Leegstandwet
- Regeling formulieren Leegstandwet
- Crisis- en herstelwet
- Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet

Wettelijk kader 2026

- Omgevingswet
- Omgevingsbesluit
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Besluit activiteiten leefomgeving
- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Omgevingsregeling
- Invoeringswet Omgevingswet
- Invoeringsbesluit Omgevingswet
- Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet

- Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet basisregistratie grootschalige topografie
- Besluit basisregistratie grootschalige topografie
- Regeling standaarden basisregistratie grootschalige topografie
- Wet basisregistratie ondergrond
- Besluit basisregistratie ondergrond
- Regeling basisregistratie ondergrond
- Leegstandwet
- Regeling formulieren Leegstandwet

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijfsterreinen)

1. Scope taakveld

Toelichting

8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie:

(kostentoerekening) bouwgronden in exploitatie: voorbereidingskosten, grondverwerving, bouw- en woonrijp maken (kostensoortenlijst);
(toerekening) bovenwijkse voorzieningen aan bouwgrondcomplexen;
financiering (rentetoerekening) en administratie bouwgrondexploitaties;
verkoop van bouwrijpe gronden, erfpacht, winst- en verliesneming;
in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven.
Zie voor meer informatie over actief grondbeleid deel B van de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarverslaggeving 2019 van de Commissie BBV.

Tot dit taakveld behoren niet:

grondexploitatie van bedrijventerreinen, dit hoort thuis onder taakveld 3.2;
onschadelijk maken en verwijderen van explosieven buiten grondexploitatie, dit hoort thuis onder taakveld 1.2.

Wettelijk kader

Wettelijk kader 2019-2021

- Wet ruimtelijke ordening
- Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit omgevingsrecht
- Wet voorkeursrecht gemeenten
- Onteigeningswet
- Belemmeringenwet Privaatrecht
- Crisis- en herstelwet
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- Gemeentewet
- Burgerlijk Wetboek

Wettelijk kader 2026

- Omgevingswet
- Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet
- Omgevingsbesluit en Aanvullingsbesluit grondeigendom Omgevingswet
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Omgevingsregeling en Aanvullingsregeling grondeigendom Omgevingswet

- Invoeringswet Omgevingswet en Invoeringsbesluit Omgevingswet
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
- Gemeentewet
- Burgerlijk Wetboek

B&A. Doen wat werkt.

Factsheet onderzoek beleidsvrijheid 2026

Gemeenten
Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

1. Scope taakveld

Toelichting
8.3 - Wonen en bouwen

Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening:
(leges) omgevingsvergunning voor wettelijk voorgeschreven activiteiten, waaronder bouw en rijksmonumenten; (leges) omgevingsvergunning voor binnenplanse activiteiten in het gemeentelijk vergunningstelsel, waaronder aanleg, bouw, gebruik brandveiligheid gebouwen, kap, ligplaatsen, gemeentelijke en provinciale monumenten, opslag of gebruik van de openbare weg, reclame, sloop, standplaatsen en uitweg; leges vergunningen Huisvestingswet; bouwtoezicht; basisregistratie adressen en gebouwen (BAG); woningbouw en woningverbetering, renovatie; woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning en woonvergunning; stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak van woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen; uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen.

Tot dit taakveld behoort niet:
woningverbetering in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning; dit valt onder taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen Wmo.

Vergelijking 2019-2021 en 2026
De Wet ruimtelijke ordening, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Crisis- en herstelwet, Wet geluidhinder en Wet natuurbescherming zijn per 1 januari 2024 geheel opgegaan in het stelsel van de Omgevingswet. Het Bouwbesluit 2012 is vervangen door het Besluit bouwwerken leefomgeving. De Woningwet, Huisvestingswet 2014, Wet BAG, Leegstandwet en Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek zijn blijven gelden, maar zijn gewijzigd. Nieuw zijn vooral het Omgevingswetstelsel, het stelsel kwaliteitsborging voor het bouwen, de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur.

Wettelijk kader
Wetgeving 2019-2021

- Wet ruimtelijke ordening en Besluit ruimtelijke ordening
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, Besluit omgevingsrecht en Regeling omgevingsrecht
- Woningwet, Bouwbesluit 2012 en Regeling Bouwbesluit 2012
- Huisvestingswet 2014
- Wet basisregistratie adressen en gebouwen, Besluit basisregistratie adressen en gebouwen en Regeling basisregistratie adressen en gebouwen
- Crisis- en herstelwet en Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet
- Wet geluidhinder en Besluit geluidhinder
- Wet natuurbescherming
- Leegstandwet
- Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek

Wetgeving 2026

- Omgevingswet en Invoeringswet Omgevingswet
- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Omgevingsbesluit en Omgevingsregeling
- Besluit activiteiten leefomgeving
- Woningwet en Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015
- Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en Besluit kwaliteitsborging voor het bouwen
- Huisvestingswet 2014
- Wet basisregistratie adressen en gebouwen, Besluit basisregistratie adressen en gebouwen en Regeling basisregistratie adressen en gebouwen
- Wet goed verhuurderschap, Besluit goed verhuurderschap en Regeling goed verhuurderschap
- Wet betaalbare huur
- Leegstandwet
- Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek